

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Birželis - June 28, 1965

Nr. 74

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KAS VERTAS PARAMOS?

AMERIKOJE DAUG KAS SUKA GALVĄ DEL PAGALBOS UŽSIENIAMS. — TEORIŠKAI NORIMA PAREMTI DEMOKRATISKAI BESITVARKANČIUS KRAŠTUS. TAČIAU TOKIUS GALIMA SUSKAITYTI ANT RANKŲ PIRSTŲ. TODEL PRAKTIŠKAI BUVO SELPIAMI TOKIE, KURIŲ GERBŪVIO PAKĖLIMAS BUVO REIKALINGAS JAV INTERESAMS. — IR TAI TOLIAU LIEKA VIENINTELĖ PROTINGA POLITIKA.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Walter Lippmann aną dieną de-
javo: "Su kuo tik mes neturėtumėm reikalų su Vietnamu, Dominikų Respublika, ar apylamai su pagalbos užsieniams klausimu, visados išskyla viena problema, kuri yra lemiamas mūsų veiksmams. Kaip rasti vyriausybės, kurias mes galėtumėm remti ir kurios būtų garbingos, veiksmingos bei pažangios, ir turėtų savos tautos pasitikėjimą?"

Kai tie žodžiai buvo rašomi, Saigone buvo sudaryta nauja vyriausybė. Jos priešakyje atsistojo aviacijos viršininkas Nguyen Cao Ky, vos 34 metų vice-maršalas (gen. lt.). Kraštas, pareiškė jis perimdamas valdžią, kenčia nuo vidaus puvimo, intelektualinio sustingimo ir infliacijos. Jis pats esąs tik lakūnas, ir kaip lakūnas nemėgsta politikavimo, bet Vietnamo generolai juo pa-

sitikl. "Jie mane pasirinko ne tam, kad pagerbti, bet kad rizi-kuoti mano gyvybę" -- pridūrė jis pašaipiai. Kad sustabdžius nuolatinį kainų kilimą Ky pažadėjo sušaudyti burtų keliu pasirinktą po vieną iš 28 didžiųjų ryžių urmininkų...

Amerikos spauda naują premjerą sutiko su rezignacija. Gal jis ir doras, bet kaip politikas neprityręs! Tačiau iš kur tokia me krašte kaip Vietnamas rasi patyrusį politiką. Ir ne tik ten, bet ir didelėje daugumoje visų 115 valstybių, kurios sudaro Jungtines Tautas. Kada krašte viešpatauja chaosas, kada nėra normalių reikalingų demokratiniams valdymuisi sąlygų, negali būti ir demokratinio režimo, garbingo, veiksmingo ir pažangaus.

Žinia, Jungtinės Tautos būtų daug veiksmingesnės, jei visi nariai valdytųsi tais pačiais principais. Tačiau praktiškai tai neįmanoma, už tat ir Jungtinės Tautos yra pasmerktos chroniškam negalavimui. Daugumą jų valdo diktatoriai dešinėsios ar kairiosios pakraipos. Koks tarp jų skirtumas? Dešinieji diktatoriai paprastai palieka šiek tiek laisvės ūkiniam sektoriuje, kairieji viską "suvalstybina". Ir kaip tik čia susiduriame su tragikomišku reiškiniu. "Kapitalistinių" JAV spauda ir intelektualų sluoksniai nekenčia dešiniųjų diktatorių, daug nuolaidžiau žiūri į kairiuosius. Diemas buvo nuverstas Vietname, Kubos Batistai nebuvo leista nusipirkti ginklų kovai su Castro, mirusiam Dominikų Respublikos diktatoriui Trujillo ir dabar primetama kaltė už dabartinę būklę. Nors iš tikro Kuba, aplamai imant, geriau gyveno prie Batistos negu kitos lotynų Amerikos valstybės, o Dominikų valstybė Trujillo valdant padarė didesnę pažangą negu per visą savo istoriją. Žinia, tie režimai nebuvo ideališki, bet alternatyva ten buvo arba komunistiniai režimai, kurie jokios opozicijos nepripažįsta ir nepalieka jokios jai galimybės, kaip Kuboje, ar karinė okupacija kaip pas Dominikus.

Taip vadinama JAV viešoji nuomonė kenčia nuo Jaltoje įsikaltėto prietaro, kad komunistinis režimas yra daugiau ar mažiau demokratiškas. Su ta prie-laida sutikus, pasaulyje liko visai nedaug tikrai "blogų" dešiniųjų diktatorių, o kur jie dar išsilaikė, JAV spauda padarė viską, kad iškeltų jų negeroves ir pagalbą, nes jo teritorija yra reikalinga JAV karo aviacijos laivyno bazėm, ypač po to, kai tariaiškai demokratiška, bet faktinai autokratiškai valdoma Prancūzija, nenori jų duoti savo teritorijoje. Ir jei dabar pietiniame Vietname premjerui Kytikrai pasisektų sudaryti efektyvią diktatūrą, JAV dėl to galėtų tik džiaugtis. JAV visų pirma turi žinoti tik savo interesus. Ir dėl to visiems bus tik geriau.

Kas dar drįs tvirtinti, kad Lietuva nerusinama? Užtenka tik pažūrėti į šią nuotrauką. Suvažiavęs į Vilnių lietuviškas jaunimas Lietuvos sostinėje ant stulpų temato tik rusiškai parašytus skelbimus... Tai faktas, nes nuotrauka nemeluoja.

SOVIETŲ SAJUNGOS POLITIKA PABALTIJYJE (2)

V. Banaičio paskaitos, skaitytos birželio 11 d. Berlyne, mintys, atpasakotos
Dirvos korespondento Vokietijoje V. Alseikos

Jau stebėjome, kaip radikaliai išnaudojamas sovietinis žemės ūkis. Pramonė gi plinta žemės ūkio sąskaiton ir atrodo teisinga manyti, kad valstybės iš žemės ūkio gautas milžiniškas pelnas

kalingi nacionaliniams JAV interesams. Faktinai taip ir buvo daroma. Ispanijos Franco gavo pagalbą, nes jo teritorija yra reikalinga JAV karo aviacijos laivyno bazėm, ypač po to, kai tariaiškai demokratiška, bet faktinai autokratiškai valdoma Prancūzija, nenori jų duoti savo teritorijoje. Ir jei dabar pietiniame Vietname premjerui Kytikrai pasisektų sudaryti efektyvią diktatūrą, JAV dėl to galėtų tik džiaugtis. JAV visų pirma turi žinoti tik savo interesus. Ir dėl to visiems bus tik geriau.

turi patekti į investavimus pramonei spartinti. Sovietinės statistikos duomenimis taip manyti -- klaidinga. Kad susekti, kiek investuojama į paskirų kraštų pramonę, tenka susumuoti 1945-58 m. investavimus ir juos padalinti iš 1959 m. paskelbto gyventojų Sov. S-jje skaičiaus. Kas gi pasirodė? Jei investavimų dydis Rusijos Federacijos Respublikoje laikyti lygiu 100, tai tas dydis Pabaltijo kraštams lygus 62,9%. Pagal atskiras valstybes Lietuvai atitenka 42,3% -- pats mažiausias investavimų dydis visoje Sovietų S-jje, Latvija gauna kiek daugiau -- 66,8, o Estija -- net 103,3% (palyginus su visos S. S-gos inv. dydžiu).

Būtų klaidinga manyti, kad industrializacija, krašto pramonės skatinimas reiškia naujų gamyklų ar naujų pastatų atsiradimą.

Maži investavimai nereiškia, kad pv., Pabaltijy būtų mažiau gaminama pramonės produkcijos. Kaip tik priešingai -- esančios gamyklos žymiai išplėstos, produkcija padidinta įvedus gausias darbo pajamas.

Prieš karą pramonės (isk. ir smulkiąją pramonę) darbininkų skaičius siekė vidutiniai 243,000 (Lietuvoje -- 71,000, Latvijoje -- 117,000 ir Estijoje -- 55,000). 1950 m. tų darbininkų bendras skaičius jau siekė 350,000, 1958 m. -- 561,000 ir 1963 m. -- apie 750,000 (Lietuvoje -- 262,000, Latvijoje -- 310,000 ir Estijoje -- 188,000).

Pakilus gamybai, pakilo ir valstybės pajamos. Tačiau tos pajamos buvo naudingos netrims Pabaltijo respublikoms, bet -- Maskvos kasai. Pvz. Latvija kasmet iš apyvartos mokesčio savo reikalams sunaudoja vos 10% pajamų, o 90% teikiama Maskvai.

Jei Maskvai būtų rūpėję sistematiškai supramontinti Pabaltijo kraštus, būtų galvojama apie vietos energijos bazės sukurimą. Šiuo atveju tegalima kalbėti tik apie vandens energijos panaudojimą. Bet tai neįvyko. Maskva nepateikė investavimų. Jų netrūko tik Estijai, bet... jos energijos šaltiniai turi aptarnauti Leningradą. Lietuvoje pastačius vandens jėgainę, nuo 1960 m. jau neleidžiama statyti kitas. Lietuva gavo tenkintis tik viena šilumine jėgaine. Dar 1963 m. elektros gamyba pro capita Lietuvoje siekė 621 kwh, Latvijoje -- 714, tuo tarpu, kai pramoniniams tikslams minimumu laikoma 1000 kwh. Todėl čia Banaitis daro bendrą išvadą, kad sovietų ūkio politika Pabaltijy pasiekė to, kad vietos reikalams skirta energijos bazė užtęsta bent daugiau kaip 20 metų.

(Nukelta į 2 psl.)

EDNA F. KELLY (D. -- N.Y.), JAV Kongreso atstovė nepaprastai daug prisidėjusi prie vienos iš rezoliucijų (H. Con. Res. 416) pravedimo Atstovų Rūmuose. Ji yra pirmininkė Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos skyriaus, kuris rūpinasi Europos reikalais. Virš minėtoji rezoliucija buvo patvirtinta pirmiausiai jos vadovaujamo skyriaus (Subcommittee on Europe of the House Committee on Foreign Affairs), prieš duodant tai rezoliucijai tolimesnę eigą. Ji taip pat yra vienos iš rezoliucijų (H. Con. Res. 390) autorė.

"Tikrai puiku, kad Atstovų Rūmai praveda vieną iš įneštų rezoliucijų Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvinimo reikalu. Beabejoj, tai padarys ir Senatas. Dabar perkeltume Pabaltijo kraštų bylą į Jungtines Tautas ir priverskime sovietus pasitraukti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos", -- taip kalbėjo kongresmanė Edna F. Kelly (D. -- N.Y.), kai kongresmano John S. Monagan rezoliucija (H. Con. Res. 416) buvo patvirtinta Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos ir perduota Atstovų Rūmams, kad jie ją priimtų.

Kongresmanė Edna F. Kelly nepaprastai daug prisidėjo prie virš minėtos rezoliucijos pravedimo. Ji vadovauja Atstovų Rūmų užsienio reikalų kom. sk. (Subcommittee on Europe of the House committee on Foreign Affairs), kuris pravedė rezoliuciją ir kitais Pabaltijo kraštų reikalais apklausinėjimus (hearings) ir patvirtino kongresma-

no John S. Monagan rezoliuciją, prieš perduodant ją visai užsienio reikalų komisijai. Svarstant minėtą rezoliuciją komisijos pilnatos posėdyje, kongresmanė Edna F. Kelly kvietė visus komisijos narius vienbalsiai tą rezoliuciją patvirtinti. Taip ir įvyko: rezoliucija buvo vienbalsiai komisijos patvirtinta.

Rezoliucijų skaičius JAV-bių Kongrese ir toliau didėja. Jauturime šiuo metu 98 rezoliucijas: 9 rezoliucijas Senate ir 78 rezoliucijas Atstovų Rūmuose. Šis didelis rezoliucijų skaičius ir privertė JAV-bių Kongresą pajudėti Lietuvos bylos klausime. Štai, paskutiniųjų šešių rezoliucijų autoriai: kongr. A. Sydney Herlong, Jr. (D. -- Florida), kongr. Cornelius E. Gallagher (D. -- N.J.), kongr. Richard L. Ottinger (D. -- N.Y.), kongr. Donald J. Irwin (D. -- Conn.), kongr. Sidney R. Yates (D. -- Ill.), ir kongr. James A. Burke (D. -- Mass.)

(it)

Serijinė gamyba...

SOVIETŲ POLITIKA PABALTIIJYE

(Atkelta iš 1 psl.)

Investavimų neturėjo, kai tik būna reikalingas plėsti ar paremti "visasąjunginės reikšmės" pramonę, pvz. plėsti žuvininkystę, ar parūpinti darbo atvykėliams iš Sovietijos, plėsti metalo pramonę ir pan. Po piktų protestų, Sovietai vėliau pakėlė investavimus -- 1959 - 1963 m. Lietuva jau teko 64,2% visos Sovietų S-gos investavimo dydžio, Latvija 84-6%, o Estija -- net 105%. Gi šiaip viso Pabaltijo ūkio Razono vidurkis tesiekia vos 82-1% visasąjunginio investavimų dydžio.

KĄ GAMINA PABALTIO PRAMONĖ?

Bendrais bruožais, trečdalis pramonės vis dar užimtas maisto srityje. Nemaža lengvoji pramonė, pastaruoju metu itin skatinama metalo pramonė ir energijos pramonė. Šiaip paskiruose Pabaltijo kraštuose pastebima skirtingumų.

Lietuvoje pramonė specializuojasi darbo įrankių gamyboje -- čia Lietuva pagamina 6,5% visos Sovietų S-gos produkcijos. Pirmiauja staklių gamyba. Lietuvoje gaminama turbinos, radiatoriai, metalo vonios ir kt. metaliniai išdirbiniai -- kai kuriais atvejais Lietuvos gamyba siekia 20% visos Sovietų S-gos produkcijos. Vilniuje veikia elektros skaitiklių fabrikas, vienas didžiausių Sovietijoje. Labai svarbi mikro E motorų (skalimo mašinoms ar dulkių siurbliams) gamyba -- 1958 m. jų motorų buvo gaminama 50%, net ligi dviejų trečdalių visos Sovietų S-gos produkcijos. Gausiai gaminama magnetofonų, radijo ar TV imtuvų, beto, stambi mėsos apdirbimo, tekstilės ir kt. pramonė.

Estijoje vyrauja degamojo skaitiklio ir elektros energijos pramonė. Latvijoje dominuoja elektros pramonė ir vagonų statyba. Būdinga, kad 1964 m. mažoji Latvija pagamino apie 795,000 telefono aparatų -- pusantro karto daugiau, negu yra telefono aparatų visoje Vak. Vokietijoje. 1964 m. Latvijoje pagaminta 1,2 mil. radijo imtuvų -- 50% daugiau negu Rytų Vokietijoje.

DIRBANTIEJI IR JŲ STRUKTŪRA

Ūkio Pabaltijy struktūros vaizdą išryškina dirbančiųjų skaičius

-- čia panaudojama 1959 m. gyventojų surašymo Sovietų S-gos duomenys. Iš kiek per 3 mil. dirbančiųjų (be Karaliaučiaus), 1,1 mil. arba 38% -- tai menkai apmokami žemės ūkio darbininkai. Kiti -- 1,3 mil. arba 42% -- tai fiziniai, ne žemės ūkyje dirbantieji. Abi šios grupės sudaro 2,4 mil. arba 80% visų dirbančiųjų, atseit, patį proletariatą.

Likusieji 20% per 600,000, laikytini "naujosios klasės" atstovais, kurių, spėjama, daugumą sudaro rusai. Buvo apie 28,000 politinių pareigūnų, iš jų: 4,500 partijos pareigūnų, 10,000 valstybės valdininkų ir 13,000 milicijos pareigūnų. Toliau seka technokratai su 156,000 dirbančiųjų (35,000 fabriky direktorių, 105,000 inžinierių bei technikų). Toliau -- biurokratai -- jų buvo 134,000 (tai planavimo valdininkai, buhalteriai ir kt.). Tie 320,000 "aparačių", beveik 10% visų dirbančiųjų -- politiniai pareigūnai, technokratai ir biurokratai -- tai pati stipriausioji "specialistų" grupė.

Jau toliau seka darbininkų grupės -- transporto ir ryšių -- 245,000 (8%), metalo pramonės darbininkai -- 210,000 (7%), statybos darbininkai -- 175,000 (5,7%), lengvosios pramonės darbininkai -- 169,000 (5,6%) ir t.t. Kaip skaičiai gali klaidinti, gali paliudyti kad ir tai: medžio apdirbimo pramonėje Pabaltijy buvo 65,000 darbininkų, tuo tarpu toji pramonė sudarė 10% visos Sovietų S-gos baldų pramonės... Keli tūkstančiai darbininkų statybinių medžiagų pramonėje gamina tiek daug, kad statybinės medžiagos išvežamos ne tik į Sovietiją, bet ir į Vakarus (tuo tarpu... kai Pabaltijy jų statybinių medžiagų trūksta...)

Kaip atrodo Pabaltijo supramoninimas, apie tai liudija pramonėje dirbančiųjų skaičius. Čia taip pat pasinaudota 1959 m. gyventojų surašymo duomenimis. Pabaltijy pramonėje dirbančiųjų skaičius siekia 35,1% (visos Sovietų S-gos skaičius -- 36,9). Statelių kraštuose pramonėje dirbo: R. Vokietijoje -- daugiau kaip 61,2%, Čekoslovakijoje -- 56%, Vengrijoje -- 45%, Lenkijoje -- 37,4%, Bulgarijoje -- 34,1% ir Rumunijoje -- 26,2%.

Pabaltijy vėl stebime skirtingumus -- pvz. Estijoje -- 43,2% Latvija pramonėje dirbančiųjų turi mažiau -- 40,6%, tuo tarpu

mažiau rusifikacijos paliesta Lietuva vos 27,2%. Tai svarbūs skaičiai ir jie liudija, teigia V. Banaitis, kad dar negalima kalbėti apie tikrąjį Pabaltijo supramoninimą. Be to, atmintina, kad yra dar vis labai didelis žemės ūkyje dirbančiųjų skaičius ir tuos kolchozininkus kaip tik daugiausia ir sudaro tikrieji Pabaltijo gyventojai. Visai negalima teigti, kad Pabaltijy vaidina svarbų vaidmenį, kaip pramonės didysis rajonas.

IŠVADOS -- jų keletas:

1. Sovietų ūkio politiką Pabaltijy padiktavo ne ūkiniai apskaičiavimai, bet politinė saivalė. Tikslas gali būti: ūkinė ir politinė, gyventojus perkeldinanti, kraštų rusifikacija;
2. Sistematiškai Pabaltijy izoliuojant, nebegalima kalbėti, kad Pabaltijy vaidintų tranzitinį vaidmenį tarp Rytų ir Vakarų;
3. Žemės ūkis sąmoningai sugriautas;
4. Pramonė išplėsta neatsižvelgiant į rentabilumą bei paskirų kraštų savitumus ir siekiant, kad sovietiniam užnugarui pateiktų kiek galima daugiau gatavų prekių;
5. Pabaltijo ūkio kolonijų tautos pajamos sistematiškai apkarpytos -- didžioji gamybos dalis, greičiausiai su dideliais nuostoliais, siunčiama į Sovietijos gilumą, papildoma Maskvos kasa, o kraštui teikiami investavimai -- maži.

Čia dar tenka pabrėžti, kad svarbiausios žaliavos Pabaltijo pramonei gabenamos geležinkeliais iš nuotolių iki 2,000 km atstu -- ir tai liudija, kad gamyba negali apsimokėti. Pvz., atgabenama į Pabaltijį apie 9 mil. t. akmens anglių, 3 mil. t. metalo, 3 mil. t. javy ir tiek pat mineralinių trąšų. Transporto išlaidos iš dalies yra didesnės negu atgabenamųjų žaliavų vertė. Pabaltijy galėtų įsigyti geresnės ir pigesnės žaliavos iš Vakarų, bet tai neįmanoma dėl Pabaltijo saity su Maskva.

Ta proga verta priminti, kad š. m. vasario m. sovietinis žurnalas "Užsienio prekyba" vienastraipsniu padarė išvadą: ar nereikėtų suteikti Pabaltijui teisę savarankiškai prekiauti su Vakarais? Tačiau, aišku, kad tai sunki problema ir ji galėtų būti išspręsta tik politinės nepriklausomybės sąlygose. Tačiau, kad toks sprendimas galėtų būti naudingas ir sovietams, rodo Suomijos

SKAITYTOJŲ NUOMONĖS IR PASTABOS

KALBOS KLAUSIMU K. S. Karpis

Sena patarlė, "Keičiasi laikai, ir žmonės su jais", kalbos atveju būtų: "Keičiasi žmonės, ir kalba su jais". Ir dar kaip greitai!

Savo gyvenime vartoju keturias: 1) Maldaknygės, su szwenzas, czyszczius, Ponas Jezus, 2) po 1900 metų jablonskė, 3) nepriklausomybės laikų pradžioje Balčikonio ir jo vienlaidžių, 4) po jų sulaukiau ir tų, kurie jau skelbia mūsų kalbą svetimybų būtinumą.

Neseniai Dirvoje, rašydamas "Kalbos grynumo reikalas apieistas", perspausdinau 1958 m. nr. 1-me tilpusį "Gimtojoje Kalboje", jos leidėjo, JAV LB Kultūros Fondo pareiškimą:

"Mūsų gimtoji lietuvių kalba niekad nebuvo taip reikalinga mėlės, rūpesčio ir globos kaip atsidūrus už Tėvynės ribų. Išleidžiamė labai kuklios išvaizdos "Gimtajai Kalbai". Ji turi būti mūsų gimtosios kalbos mokytojas, puoselėtojas ir grynumo sargas. Ji turi būti mūsų lietuvių kalbos meilės liudininkas."

Praėjus vos septyniems metams nuo to, 1965 m. "Gimtosios Kalbos" 1-me numeryje, L.D.

pavyzdys. Iš tikrųjų sovietų politikai vis dar trūksta ūkiškosios logikos. Čia, štai, pavyzdys: 1963 m. iš Baškirijos į Pabaltijį, iš 4,000 km. nuotolio geležinkeliais buvo atgabenta beveik 13. mil. tonų naftos -- didžioji jos dalis su dumpingo kainomis iškeliavo į Skandinaviją -- Vakarų žibalo bendrovė užaugsmui nes jie nebuvo ištumti iš biznio -- Švedijoje buvo pasistatę naftos rafinerijas...

V. Banaitis savo paskaitos Vak. Berlyno konferencijoje pabaigoje nurodė, kad Pabaltijy -- tai juk Europos dalis. Jis gravituoja į Europą kaip tik ūkiškuoju požiūriu. Jis žvelgs į Vakarus ir tuo atveju, jei ir visa Europa patektų į komunistinį jungą. Ne -- toliau pabrėžė Banaitis, mes nesame rusų edikali... Tačiau tai, kas rusų vardu padaryta mūsų tautos, yra tiek nepaprastai šurpu, tiek kupina nusikaltimo bei kriminalo elementų, kad čia negali apsiraminėti joks teisingai galvojęs žmogus. Jei mes apeliuojame į Vakarus, prašydami solidarumo su mūsų tautomis, tati išmoka, kad mes siekiame kokių nors politinių tikslų. Tai yra ir grynai žmoniškumo interesai, tai yra ir rūpestis dėl mūsų Vakaruose gimusios kartos ir dėl jų naujosios tėvynės Vakaruose. Išpėti Vakarus? Iš tikrųjų, įspėjimai nereikalingi, ypač čia, Vak. Berlyne. Banaitis pabrėžė dar solidarumą -- kai konferencijos dalyviai apžiūrėjo "gėdos sieną" ir lankėsi ties Charlie Check-Point, pasirodė, kad šiame laisvojo pasaulio avanposte, amerikiečių daliniui pasienu vadovauja latvis kapitonas Klapanas...

Ar tai ne simbolis? Ne solidarumo simbolis? Buvęs latvis-emigrantas saugo Berlyną... Tas solidarumas apjungė ir pabaltiečius ir vokiečius, kai jie posėdžiavo V. Berlyne. Dėl to ir mūsų tautiečiai visame pasauly turi laikyti gražiu gestu tai, kad lietuviams teko posėdžiauti Berlyne ir kalbėti apie Pabaltijį, Lietuvą, o Pabaltijy ir ūkiškai yra juk Europos dalis.

(Apžvalgoje, pp. 11-14) tą Kultūros Fondo paskelbimą paneigia, kaip toliau pamatysime.

L.D. paliečia Drauge tilpusį J. Bernoto straipsnį, "Svetimybės lietuvių kalboje"; Dirvoje tipusį mano "Kalbos grynumo reikalas apieistas", ir Pr. Skardžiaus Vinybės tilpusį "Svetimybų reikala".

Apie Bernoto ir Karpiaus (jis rašo Karpio) rašinius L.D. byloja:

"Pirmieji du (turi būti) pirmutiniai du - K.) daro priekaištų kai kuriems rašytojams ar mūsų spaudai dėl perdažno svetimybų vartojimo. Tuo klausimu kritiku būti labai lengva, kadangi "daug" ir "nedaug" visada bus lygstamas dalykas. Bet nesu tikras, ar visi supranta ką reiškia lygstamas, todėl gal bus ne pro šalį paaiškinti, kad jis reiškia reliatyvus. O šis tarptautinis žodis bus jau visiems, seniems ir jauniems, aiškus". (!!!)

"Kiek svetimybų iš tikrųjų (tiksliau: ištikro - K.) galima ir reikia vartoti, kiek nereikia, sunku aiškiai pasakyti. Tatai priklauso ir nuo to, apie ką rašoma, ir nuo to kas rašo. Amerikoj mokslus išėjusiam ir su amerikine terminologija visą laiką reikala turinčiam sunku bus išvengti dažnesnių tarptautinių terminų, aiškina L.D.

Toli nuo teisybės. Amerikoj mokslus išėjusį skaičius bus mažas užgrūsti mūsų spaudą svetimais terminais. Dabar mūsų kalbą ir spaudą svetimaais terminais margina angliškos kalbos dar neišmokę naujieji ateiviai iš Lietuvos, taigi "amerikoninė terminologija" čia nekaltą. Kaltė bus tų, kurie, atvykę čia, didžiuo-damiesi savo "gražia, gryną lietuvių kalbą", padrasina jaunusius naudoti savo pamėgtas svetimības, paneigę "Gimtosios Kalbos" leidėjų pareiškimą apie "kalbos globojimą, meilę, rūpestį, ir grynumo sargybą". L.D. šlapia pirštine perbraukia perveidą kalbos grynumo puoselėtojų jms tie skaitysime toliau:

"Čia betgi reikia priminti grynumo mėgėjams, kad kalbą gryną ir negryną daro ne žodys. Sakinys gali būti lietuviškesnis su pora nelietuviškų žodžių, už grynų gryniausį žodžių sakinį, kuris bus sudarytas nelietuvišku būdu. Kalbos pobūdį, jos savitumą lemia ne vien žodynas, o visa jos sandara, arba struktūra. Su kalba yra panašiai kaip su žmogum. Lietuviškumą jo rodo ne tai kaip jis apsiirėngęs, o kaip jis galvoja ir jaučia. Ir kaip lietuviui tarptautinis drabužis šiandien yra būtinas, taip ir tarptautiniai kultūros žodžiai kiekvienai kalbai šiandien yra būtini. Jie kalbos negadina, o ją taiso..."

Tai paskaičius, norisi paklausti, kiek naudos iš šių dienų "Gimtosios Kalbos" leidiniuko, kai jis moka taip kaip L.D. išvedžioja? Reikia laukti visuotino nykrypimo ta linkme, paklausant L.D. pamokos, kad svetimi žodžiai "kalbos negadina, bet ją taiso". Na o kam rašyti lietuviškai nelietuvišku būdu?

Išidėmėkite: L.D. tuos į mūsų kalbą grąžinamus svetimus žodžius vadina "tarptautiniais kultūros žodžiais."

Kadangi dauguma tų "kultūros žodžių" yra graikų, lotynų, prancūzų ir kitų kilmės priminsiu, kad

šaknys tų kalbų paeina iš tų laikų, kai tie žmonės dar šlaituose ožkas ganė -- daug anksčiau negu atsirado jų mokslininkai, filosofai, kultūrininkai.

Mūsų kalbininkų kabinėjimasis vienas prie kito už veik kiekvieną savo kalbos žodį kai svetimybės išaukštinama "tarptautiniais kultūros žodžiais", prives mus į Babelio bokšto likimą.

Kalbant apie svetimības mūsų kalboje, išryškėja, kad kalbininkai turi suskirstę kalbą į tris dalykus:

1. Tuos "tarptautinius kultūros žodžius" laiko jau sąvais, "grynais lietuviškais", dėl jų visai nesisisteloja, priešingai -- kaip L. D. įrodinėja, be jų lietuviškos kalbos tuoj jau nesuprastume.

2. Senus, buvusius rusiškus-lenkiškus žodžius vadina tiesioginiu žargonu (jie jau veik visai iš mūsų kalbos išmesti, bet kalbininkai juos kyštelį kai tik kas užsimena apie svetimības: jie pabrėžia zerkolus, gazietas, dziegorius. Ko norit? sako, svetimybės iš mūsų kalbos išmestotos.)

3. Būtinai stengiasi priminti kaip reikalingus tarptautinius žodžius: elektra, telegrama, telefonas, radijas, atomas, filosofas, istorija, universitetas, ir tt., dėl kurių niekas nesiginčija.

Savo Apžvalgoje, pabaigoje, L. D. prijungia "lietuvišką žargoną", užtikta American Council of Nationalities Service leidinyje, "Press Releases".

Priešingai negu L.D. norėtų manyti, lietuvių kalbos puoselėtojai ir grynumo sargai to neužgiria ir patys nevartoja to žargonu. Jie tik susirūpinę tais kurie, iš kitos pusės, su pasigardžiu vartojimo spaudoje vartoja, "suliutuvinę", tą "kultūrišką" žargoną, kai įtikinančiai sako, "ne vartosime nei beismenų, porčių, nei eksploduoti, remediuoti". Tą "kultūrišką" žargoną seka žodžiai parinkti iš keleto straipsnių mūsų spaudoje:

Iluminacija, eksperimentai, degeneracija, kalkuliacija, defektai, precizija, oportunitizmas, integralus, dominuojantis, fetišizmas, pretenzingas, koncepcija, banalus, kontroversija, lojalus, reliatyvus, incidentas, unifikumas, kompaktinė, aprobatas, deputatai, konkretus, impotencija, adoptuotas, asimiliacija, implikuoti, aspektai, problemos, minimaliai, iluzijos, disonansai, profilis, kontūros, refrenai, interpretacija, refleksai, interpelacija, anihilacija, nacija, edukacinė, tendencija, vegetuoja, absurdas, ne-realaus, užangažuoti, anuluoti, disponuoja, konsolidacija, injekcija, perspektyvos, vizijos, transkripcija, fonetinis, komponentai, metodai, rezultatai, analistiniai, duktyvai, kompleksai, abstrakčiai, konstatavimas, objektai, klasifikacija, dizorganizacija, fenomenas, defektai -- ir tt. ir be galo.

Taip esant, ir mūsų kalbininkams ne tik neneigiant, bet užgirią ir vartojant kaip būtiną reikmenį svetimus žodžius "aiškesniai lietuviškam išsireikškimui", tuomi jautsoma kryžius pastatymui ant lietuvių kalbos kapo.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

- Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. 3 Str. French Cognac 5th 4.59
2. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
3. Armagnac Imp. French Brandy 5th 4.39
4. Riccadonna Vermouth 30 oz. Bott. 1.29

5. Zubrovka 100 proof 5th 4.75
6. Napoleon Imp. French Vermouth 5th 1.19
7. Bordeaux French Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

LB TARYBOS NUTARIMAI

antrosios sesijos metu 1965 m. gegužės 22-23 d.

Taryba džiaugiasi vadovaujančių Lietuvos laisvės organizacijų vieningu ir darniu darbu, siekiant Lietuvos laisvės, lietuvių tautos išsilikimo ir vargstančiųjų šelpimo;

didžiuojasi Laisvės Rezoliucijų Komiteto laimėjimais ir prašo kiekvieną lietuvių daugiau pagalbėti;

didelę pagarbą reiškia Pasaulio Parodos Lietuvių Dienos Komitetui už brandžius darbo vaisius, linkėdama sėkmės tolimesniuose siekiuose;

Taryba prašo LB švietimo Tarybą lietuviškose mokyklų programose ir vadovėliuose daugiau išryškinti Vilnių ir jo reikšmę Lietuvai;

skatina LB padalinius pagalbėti Tautos Fondui, organizuojant laisvinimo tikslams lėšų telkimo būrelius;

pritaria lietuvių teikiamaipagalbai Vasario šešioliktosios Gimnazijai. Dėkoja visiems ir skatina pagalbėti gimnazijos mokyklai išsimokėjimo vajeus komitetui;

džiaugiasi Rytinio pakraščio skautų tėvų pastangomis įsigyti skautų stovyklavietę. Dėkoja jiems ir visų kitų stovyklavietėjų vadovams ir rėmėjams;

pritaria Tėvams Pranciškonomams, rengiantiems statyti lietuvių kultūros židinį.

Taryba, siekdama didesnio lietuvių bendrumo idėjos ugdyimo, pageidauja, kad apygardos ir apylinkės užmegstų glaudesnius santykius su lietuviškomis patriotinėmis organizacijomis ir stengtųsi jaunąją kartą traukti bendruomenės veiklon; didžiai vertindama reikšmingus žygius Lietuvos laisvei atgauti, skatina JAV LB padalinius ir visus lietuvius visomis

galimybėmis remti ir skatinti dalyvauti:

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese 1966 m.

JAV ir Kanados Lietuvių Dainų Šventėje 1966 m.

JAV ir Kanados Kultūros Kongrese 1967 m.

Taryba dėkoja Lietuvių Fondui už didžiai reikšmingus lietuviškai gyvybei palaikyti darbus, skatina LB Centro Valdybą, apygardas ir apylinkes aktyviai prisidėti, organizuojant LF vajeus komitetus;

rodydama didelę reikšmę jaunimo žygiui Washington, dėkoja sumanytojams, organizatoriams, rėmėjams ir dalyviams; didžiai vertindama jauniosios kartos veiklą, dėkoja Lituanus žurnalo redaktoriams ir leidėjams

Taryba įpareigoja Įstatų Keitimo Komisiją pakeisti JAV LB Įstatų paragrafą 25-b taip:

Apygardos suvažiavimas renka dvejais metams apygardos pirmininką ir tvirtina suvažiavime arba korespondenciniu būdu jo pasifilytą valdybą.

Taryba stengiasi, kad "Pasaulio Lietuvis" taptų PLB gyvenimo veidrodžiu ir būtų LB organų ir dalinių remiamas;

išklausiusi Centro Valdybos ir pagrindinių jos institucijų pranešimus dėkoja ir pritaria ateities planams;

dėkoja Tarybos nariui dr. Vytautui Vardžiui už "Lithuania under the Soviets" paruošimą ir visiemis kitiems naujai išleisti knygų autoriams;

širdingai dėkoja Philadelphiaios LB apylinkės valdybai už sesijos globą.

malda knygę sugretino su Gutenbergio šv. Raštu, ar Azijojatras taitis pergamentais.

Kažin kodėl ir ši knyga, kitas beskaitytojas, pamirštama. Geresnio, autentiškesnio dokumento apie lietuvių kančią sunku besurasti.

Balsaus Birželio sukakties proga Sibiro maldaknygė buvo iš

leista albumo formate ir labai ribotam kiekyje padovanota Balfui. Nebus pardavinėjama, bet duodama kaip dovana tiems, kurie savo aukomis prisideda prie Sibiro kankinių šalpos.

Ši knyga 8 x 11 dydžio ir 82 psl. labai tiks bent šiais metais įteikti amerikiečiams, kai jiems norėsime konkrečiai parodyti kenčiančią Lietuvą, nes toji knyga ir pavadinta "The living testament of faith and courage". Ji turi tokią dedikaciją: This special edition of "Mary Save Us" is dedicated to commemorate the sad 25 anniversary of the occupation of Lithuania.

Knyga dailininko P. Osmolskio puikiai išpuošta tautiniais raštais.

Tai gi, išskaičiuojant leidinius, kurie dokumentuoja Lietuvos kančią, nereikėtų ir šio leidinio "užmiršti".

K.L.J.

P.S. Šią liuksusinę laidą, įteikiant bent poros dolerių auką Sibiro kankinių šalpai, galima gauti Balfu Centre ar per Balfu skyrius.

LIETUVIŠKOS AKYS IR KIBICIERIAI

Užkliuvo ir man tie straipsniai apie kibicierius, -- nors gal kiek kitaip ir su daugiau klausimų. Neturint tiek titulu išpračius, leiskite kreiptis įspaudą vien laiškelio formoje kaip eiliniam bei godžiam skaitytojui, -- abejojančiam, besidominčiam, norinčiam būti tikintu.

Paskutiniu laiku spauda pilna pylos dėl įvairių drąsesnių pasisakymų, lyg mums būtų išleistas įstatymas visiems pūsti į tą pačią dūdą. Kokia monotoniška būtų spauda, -- be jokio prieštaravimo, be jokios naujos minties -- tačiau man visvien ne atrodė, kad naują mintį reikia tuojau pulti ir užmušti kuolu. Ir štai dabar puikiai, -- kaip visada -- padainavo Bronys Raila, -- reikia į politiką žiūrėti lietuviškomis akimis. Buvo daug žodžių -- ir gerai sudėstytų -- o tačiau man visvien nepaaiškėjo, kokios turėtų būti tos prasižvelgusios lietuviškos akys, pavyzdžiui, susidūrus su visuotinėmis problemomis, kaip teisingumas. Gal man vėl būtų atsakytas, kaip kadaise atsakė V. Meškauskas apie Goldwaterį, kaip turi žvelgti lietuviškos akys ir rasti atsakymą į tokius nuosirdžius pasisakymus. Kaip rašė Šolinas: Alabamos žygis buvo atmintina diena kiekvienam, kuriam laisvė yra tikėjimas. Gi jam atsakė A.P., cituodamas kongresmano Dickinsono tvirtinimus, kad žygis buvo pilnas orgijų, tačiau patogiai nutylėdamas tai, kad kongresmanas Dickinsonas buvo respublikonas iš Alabamos, ir -- kas žino? -- gal turėjo kokias intencijas, nes atsakė parodyti Kongresui tų orgijų nuotraukas, kaip "netinkamas akiai".

O tos lietuviškos akys -- kaip jos turėtų vertinti, matydamos išprievartautas baltas moteris! (V. Gavelis, Draugas). Gal net ir dabar bus patogiau nutylėti apie visas jaunų juodųjų asaras, kurias parsivesdavo plantatoriai į namus savo malonumui. Gal jos neturėjo šeimų ir motinų? O gal jos ėjo savo valia? -- maždaug

Naujai išventintas J.E. vyskupas P. Brazys lankydamsis New Yorke, birželio 17 dieną dalyvavo BALFo Centro Valdybos posėdyje. Kai atvykus į posėdį BALFo kuklijoje raštinėje pamačiau taip pat labai kuklią, bet iškilmingai paruoštą užkandžių stalą su gėlių puokšte, paklausa, kas gi čia švenčia gimtadienį ar vardadienį.

-- Turim labai garbingą svečią, naująjį lietuvių vyskupą J. E. dr. Praną Brazį, -- atsakė BALFo reikalų vedėjas kun. L. Jankus.

Vistiek čia ne vieta tokiame retam ir brangiam svečiui, -- pagalvojau tuoj pat prisiminus kaip iškilmingai Lietuvoje toki svečią sutikdavom, vainikais vartus išpindavom, gėles po kojomis berdavom, kiek džiaugsmo, kiek garbės būdavo mergaitėms dalyvauti jo sutikime. O čia BALFas -- Bendrinė Amerikos Lietuvių Šalpos organizacija. Vienam kam bary raštinė, antram prikrauta įvairių dėžių ligi lubų, pakraščiais prikabinata eilės dėvėtų drabužių. Matyt, svečias nori pažinti išėjvijos lietuvių vispusišką gyvenimą, matyti, kur ir kaip jie dirba, kur meldžiasi, kaip vargšus šelpia ir kokiose sąlygose. Taip man begalvojant, pasirodė ir garbingasis svečias Vyskupas dr. P. Brazys, lydimas BALFo pirminko kun. Vaclovo Martinkaus.

Tas, apie kurį daug skaitėme mūsų spaudoje, kartu su juo džiaugėmės mūsų visų laimėjimu naujai paskirtu lietuvių vyskupu, kuris yra dar toks jaunas, o jau suspėjęs aukštai iškilti mokslo srityje, įgijęs teologijos, vėliau filosofijos doktoratus, dirbęs įvairiose dvasiško pareigose įvairiuose kraštuose, spėjęs pasireikšti lietuvių spaudoje, publicistikoje, redakciniame darbe ir k.

"Už visus talentus brangiausia žmogiškosios asmenybės kokybė. Paprastas ir kuklus, žmogui bičiuliškai šiltas; giliai gyvenęs savo tikėjimu ir jaučiąs atsakomybę už tiesą, bet mokąs žmones pozityviai veikti, o ne atgrasyti, vienuoliškai asketiškas, bet drauge visada giedras dvasinės jaunystės gyvybė. Pasauliečiuose tokią asmenybę vadintume mokytoju, kurio klausoma ne iš baimės, o iš meilės, nes žinoma, kad ir jis savo mokinius myli, o ne tik oficialiai pareigas eina. Dvasiniuose tokią asmenybę sudaro pagrindą ganytojo pašaukimui". Taip apibūdino jį dr. J. Girmis Aidų l-menumeryje. Kaip tik tokį mes ir čia jį pamatėme ir grįždami namo stebėjome tuo nepaprastu kuklumu ir jauna išvaizda, besiginčydam, kiek jam metų.

-- Grįžę namo, pažinūrėme i Lietuvių Enciklopediją ir žinosime, nėra ko ginčytis, vistiek pakeliui klausimo neišspręsime, -- patarė vienas BALFo valdybos narys.

Gimęs 1918 m., vasario 18 d., Marijampolės ap., Balsupių k. ten baigęs ir gimnaziją, studijavęs Romoje, Kaune, Prahoje, Wuerzburgėje ir vėl tęsė studijas Romoje.

BALFo Centro Valdybos pirm. kun. V. Martinkus garbingąjį svečią pakvietė turti žodį. J.E. vyskupas dr. P. Brazys apibūdino savo būsimas pareigas bei rūpesčius lietuviškame pasaulyje ir pabrėžė, kad Bažnyčios pagrindą sudaro skirtybės -- kunigai ir pasauliečiai. Kaip žmogaus orga-

tokia, kaip eidavo baudžiavos laikais lietuvis sodietis į pono rūmus. "Viskas turi ateiti su tvarka ir savo laiku. (V.G.)" -- o laiką nustatysime mes!

Dabar štai gauna Naujokas už kibicierius, -- lietuviškos akys tikrai kitaip turi žiūrėti į Lietuvos ir kitaip į Santo Domingo užėmimą, -- (nes kai aš vedu tavo karvutę, tai gerai, o kai tu mano, tai jau ne). Ar lietuviškos akys būtinai turi užsimerkti prieš skriaudą, jei ji daroma kitam, o ne man? Kažin ką į tai atsakytų kad ir tokia Teisybės Mylėtojų Draugija, -- o tokia yra! -- Chicagoje? Turbut, pagal dabartinę lietuvišką madą, pavadintų komunistu ir išbartų spaudą už leidimą pareikšti tokią nelietuvišką nuomonę.

K.S.
N. Hollywood, Calif

Vysk. Pranas Brazys Balfu posėdyje

E. Čekienė

nizmą sudaro ne vien tiktaikais, ausys, kojos, bet visos kūno dalys papildydamos viena kita, taip skirtingi luomai, skirtingų nusi-statymų žmonės sudaro tvirtą Bažnyčios pagrindą.

"Šv. Tėvas paskirdamas mane, priminė ypač kreipti dėmesį į lietuvių jėgų vienybę ir jų kovą su komunizmu. Mano pasirinktas

savo politines pažiūras suderinti ir pašalpa vieningai skirstoma jos reikalingiausiais asmenimis.

Pirm. kun. V. Martinkus kreipėsi į vyskupą, kad šis, kiek jo tiesioginės pareigos leis, informuotų BALFą apie lietuvių padėtį įvairiuose kraštuose.

Svečias išklaušė ir kitų BALFo valdybos narių pranešimų. Reikalų vedėjas kun. L. Jankus pa-informavo savo atstovavimą

Vyskupas P. Brazys

šakis -- dirbti visiems lietuviams, visoms grupėms, visų nusistatymų žmonėms, visiems luomams, gerbiant visų nuomonę. Kartais ne politikas, ne mokytojas, bet eilinis darbininkas gali daug daugiau tautai patarnauti išaugindamas tautai lietuvišką šeimą, nei inteligentas, užsiėmęs įvairiais kitais reikalais. Esu giliai įsitikinęs, kad mūsų svarbiausias uždavinys yra palaikymas lietuviško elemento, ypač mokslus einančio jaunimo. Savo karjerą pradėdus pasitikėdamas Dievu, savo tauta ir tautiečiais, -- kalbėjo J.E. vyskupas dr. P. Brazys.

Taip pat pasidžiaugė, kad iš BALFo pirm. kun. V. Martinkaus pranešimo paaiškėjo, jog BALFo vadovybė sudaro taip gi skirtingų politinių srovių atstovai ir kad šalpos reikalus sprendžiant mūsų išnyksta bet kokios skirtybės, BALF'e atstovai sugeba

BALFo ALTS-gos Seime š.m. gegužės 29 d. Statler Hilton Hotel, New Yorke.

Dr. E. Armanienė pranešė apie BALFo atstovavimą gegužės 25, 26 dienomis Washington, D.C. šalpos "Care" ir "medico" organizacijų suvažiavime, kur buvo svarstoma, kaip geriau praveisti šalpą visame pasaulyje, kur beveik iš visų kraštų ir dalyvavo atstovai. Buvo pranešta, kad 1500 amerikiečių org-jų yra įsijungę labdarybės darbą.

Antanas Senikas, BALFo išdinininkas, paskaitė BALFo gegužės mėn. apyskaitą ir pristatė šalpos reikalingų prašymus, iš kurių vieni buvo atidėti, kitiems paskirta visa eilė pašalpų į įvairius kraštus.

Vaišes paruošė nuolatinė BALFo talkininkė, 100-jo skyriaus valdybos narė M. Virbickienė ir BALFo įstaigos tarnautoja J. Grigienė.

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI ISSIUNČIAM PASTU KETVIRČIAIS... INVESTMENT SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10.000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;

Suburban Phone: 656-6330.

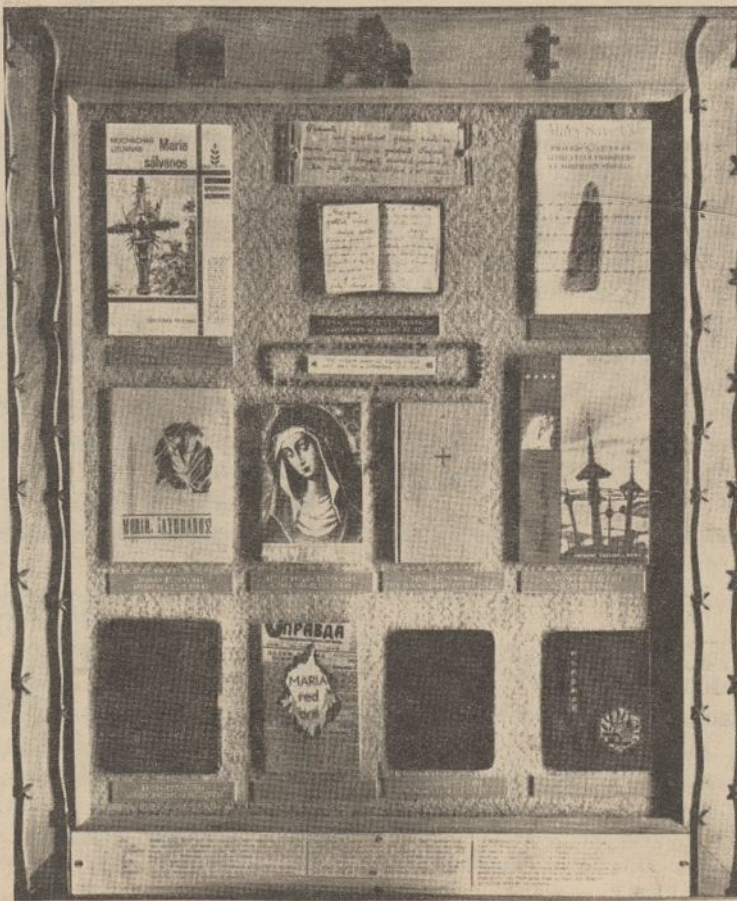
IR DAR VIENA PAMIRŠTA KNYGA

Dirvos 71 nr. gana tiksliai paaimanuota, kad dr. P. Kisieliūs Drauge užmiršo išskaičiuoti tarp vertingų veikalų, skelbiančių Lietuvos nedalią, dar B. Armonienės atsiminimų knygą "Palik aš ras Maskvoj".

Tačiau prie to rašinio Dirvoje norisi savo aimaną pareikšti. Visos tos knygos vertingos Lietuvos bylai ryškinti, tačiau turigalvoje dar vieną pamirštą knygą, tai Sibiro lietuvių maldaknygę "Marija, Gelbėk Mus". Jei kitos knygos, išėjusios tiksliais egzempliorių, vertos dėmesio, tai ši jau siekia milijoną. Jei anos išleistos dviem, trim svetimom kalbom, tai ši jau išleista aštuoniuose kraštuose. Vien vokiečiai jau išplatino 120,000 egz. Apie tiek pat egzempliorių paskleista anglų kalba. Ispanų kalba išėjo net penkios laidos.

Ši nedidelė knygelė buvo įvertinta paties popiežiaus, jai žan-gos žodžius rašė net aštuoni kar-dinoliai.

Kai kas gali pasakyti, kad tai tik maldaknygė, neverta literatūros dėmesio, tačiau ši knygelė jau išėjo iš maldaknygių lentynos, panašiai, kaip Mažvydo katekizma niekas nestudijuoja kaip katekizma. Ir Vatikano paviljonas Sibiro

Lietuvių Sibire parašyta maldaknygė jau išleista įvairiomis kalbomis pasiekė milijoninį tiražą.

AKIMIRKOS

Smūgis po smūgio...

Platesnis Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių laisvės netekimo tragedijos akiratis mūsų problema daro aiškesnę, lengvina ją giliau suprasti ir net, kaip daugelio vis samprotaujama, ją, taip sakant, pateisinti.

Toksai metodas yra senas, kaip pasaulis. Pirmiausia jis reišia neišvengiamybę sutikti su įvykiais faktais. Paskui pripažinti, kad jeigu jau taip įvyko, tai greičiausia kitaip ir negalėjo įvykti. Ir pagaliau labai seno barbarų dėsno išpažinimą, kad jėga ir josios būdu įvykdyti aktai galų gale politikoje išreiškia teisės normas.

Toks mąstymas praktiškai tebevyrauja ne tik vakarinių demokratijų, bet ir visame pasaulyje, neištrint visų humanistinių ideologijų gražiausių šūkių ir abstrakčių teorinių išvedžiojimų. Veikia jis ir mus, ir negalima neigti, kad šiuose lietuviškuose mąstymuose bei nuotaikose dėl mūsų laisvės tragedijos eigos nebūtu logikos. Maža sėkimi lietuvių tauta ir kariškai nedaug pajėgi mūsų valstybė šioje didžiųjų įtampų ir kaimyninių imperializmų sankryžoje jau nieko kito ir negalėjo padaryti, kaip tik "laikina" nusilenkti smurtui, pasiliekančiam žvairią sąžinę, kad ji stovėjo už teisę ir teisingumą liko jos pusėje.

Pagaliau, nežinot, ką ir kaip mes būtume darę, kaip narsiai kovęsi prieš kaimynų ultimatumus ir invazijas, vistiek, karui pasibaigus, mus būtų turėjęs ištikti tas pats "likimas", kaip ir kitas tų europinių sričių tautos, net žymiai stambesnis už mus, kaip pvz. Čekoslovakiją, Lenkiją ar Rumuniją. Mums vistiek būtų buvusi primesta sovietinė santvarka ir mes būtume raudonojo Kremliaus imperializmo replėse, tik gal su tuo nežymiu skirtumu, kad anie kiti kraštai šiandien tapo sovietiniai satelitai,

taigi, tarptautine prasme išlikę atskirais valstybiniais subjektais, o Baltijos kraštai paversti be jokių apribojimų rusiškai sovietinėmis teritorijomis, praktiškai -- kolonijomis.

Na, šis skirtumas nėra toks jau nežymus. Jis mums yra daug labiau skausmingas dabartyje ir gali būti aiškiai nepalankus ateityje. Ir šiuo atveju, man rodos, mes ne viską padarėme deramu laiku (karinė, teisė ir moralinė prasme) šiam kolonijiniam būviui išvengti ar bent okupacijos formai pakeisti. Tai pasakytina apie visas tris Baltijos valstybes, nors Lietuvos atvejis įvykių pynėje buvo sudėtingesnis ir dramatiškesnis.

Tatai kaip tik yra atvejis, kur nuomonės ir kritiškas įvykių raidos vertinimas galėtų įvairuoti. Be abejo, mums šiandien visa palengvina prabėgusi šimtmečio ketvirtio perspektyva. Mūsų tėvams ir vyresniesiems anuomet iš karto, kai kada visai akluoseėjimuose, buvo žymiai sunkiau apsispręsti.

Per dvidešimt metų lietuvių tautos brandimas laisvei ir nepriklausomybei buvo pažymėtinai spartus, teigiamas, beveik pavydingas.

Tautos vaikai mokėjo narsiai kovoti už laisvę, atmušę priešų kėslus iš trijų pusių, sukdė jauną valstybės rūmą. Ramiai ir rimtai, bet kietai ir atkakliai gebėjo Klaipėdos krašte atsistoti prie Baltijos jūros, o rytuose nepadaryti jokių nuolaidų lenkų okupuotos mūsų istorinės sostinės atgavimo siekimuose. Santykiuose su Lenkija ir vėliau ypač su hitlerine Vokietija Lietuvos pozicija buvo nelengva, dažnai labai sunki, grėsminga ir rizikinga. Reikėjo daug sveikos nuovokos, drąsos ir tvirtos valios

BRONYS RAILA

išlaviruoti kaimynų imperializmų sankryžose, tvirtai ginant savo teises.

Tačiau prieš pat II Pasaulinį Karą per du pastaruosius metus Lietuva pagreičiu patyrė du skaudžius smūgius, giliai pažeidusius jos garbę, ir būdą, jos teises ir realias pozicijas ir galbūt net patistikėjimą ateitimi.

Pirmasis smūgis, lenkams išprovokuojant pasienyje jų kareivio nušovimą, kaip juokingą ir nereikšmingą pretekstą, buvo Lenkijos ultimatumas Lietuvai 1938 m. kovo 18 dieną, reikalaujantis tuojau užmegsti normalius diplomatinis santykius. Lenkams okupavus Vilniaus kraštą, Lietuva nepalaikė su Lenkija diplomatinis santykių ir nepripažino teisėtoms esamų valstybinių sienų. Tokį Lietuvos nusistatymą, kaip nuolatinio protesto išraišką, palaikė visos lietuviškos vyriausybės ir visa tauta.

Po skubių pasiteiravimų tuojau paaiškėjus, kad savo teisei ginti nebus galima gauti realios pagalbos nei iš didžiųjų Vakarų valstybių, nei iš Vokietijos, nei iš Rusijos, nei iš kitų dviejų mūsų Baltijos santarvininkų (iš visur girdėjosi patarimas nusileisti), Lietuva jautėsi priversta priimti Lenkijos ultimatumą. Tiesa, jis nereiškė, kad tuo Lietuva išsižada formaliai savo teisių į sostinę ir pripažįsta sieną su Lenkija, kaip teisėtą, tačiau moraliniu atžvilgiu ultimatumo priėmimas buvo labai skaudus smūgis, giliai pažeidęs mūsų tautines ambicijas ir parodęs mūsų bejėgiškumą ar bent neryžtingumą stipresnės jėgos grėsmės akivaizdoje.

Lenkijos ultimatumo istorija dar nėra pilnai ir objektyviai išaiškinta. Kiek žinoma, diplomatinis santykių užmezgimui išabiečių pusių buvo aiškintis ir ruoštas jau nuo ankščiau. Tačiau tokiu atveju Lietuvos politikos vadams nepavyko problemos išspręsti taip, kad sprendimas būtų buvęs pasiektas ramesniu ir gražesniu, o ne ultimatumu keliu.

Antrą vertus, vargu galima teigti, kad ultimatumo priėmimas buvo vienintelė neišvengiama būtinybė. Šiaip ar taip, jis lietė Lietuvos sostinę, mūsų teises ir mūsų tautos garbę, taigi, buvo tiek svarbus, kad tuo momentu labai didelė Lietuvos visuomenės ir net kariuomenės dalis galvojo ir jaučė, jog iš to plaukia kita "neišvengiama būtinybė": -- čia greičiau būtina rizikuoti ir neišvengiama kovoti.

Lietuvai Lenkijos ultimatumą atmetus, be abejo būtų sekę stambus ar bent lokaliniai kariniai veiksmai. Labai abejotina, ar tokiu atveju visiškai neutrali būtų likusi Rusija, o juo labiau hitle-

rinė Vokietija, kuriai Lenkijos brovimasis į Pabaltijį visokiais atvejais buvo nepakenčiamas. Lenkų šlechiškai karštakošiškas kovingumas, ko gero, būtų susvyravęs ir gal sugniužęs. Lietuva būtų pasirodžiusi, kaip ryžtinga ir kieto nugarkaulio valstybė, jos teisės dar ryškiau apgintos, jos prestižas pakilęs, mūsų tautos būdo ir moralės kietumui pridėtas naujas įspaudas.

O juk šuoliais artėjo laikas, kai taip reikėjo vis naujų aktyvių tautinei moralei ir ryžtingumui!

Lygiai po metų, 1939 m. kovo 20 dieną, hitlerinė Vokietija ultimatyviai pareikalavo perleisti jai autonominę Klaipėdos kraštą, lauzant tarptautines sutartis dėl Klaipėdos ir Lietuvos - Vokietijos sienų sutartį. Šis ultimatumas buvo ypač rimtas ir skaudus tiek moraline, tiek ekonomine prasme, nes šį kartą reikalaujama buvo didelė ir kariškai galinga valstybė, beje, neslepanti savo užsimojimų ankčiau ar vėliau pasiglemžti visą Pabaltijį ir Rusiją...

Lietuvos vyriausybė be ilgesnio dvejomo Hitlerio ultimatumą priėmė. Atsiminus, kaip visa Europa bejėgiškai ir begėdiškai hitleriniams nasrams anuomet perleido Austriją ir Čekoslovakiją, nebuvo galima turėti jokių iliuzijų dėl Lietuvos galimybių atsispirti rudųjų teutonų invazijai. Tačiau kaip bebūtų suprantamas ir pateisinamas šis skaudus Lietuvos kapituliacijos, ilgesnio laiko ir vėliau sekusių patyrimų perspektyvoje jis atrodo gal kaip natūralus, bet save klaidinantis bandymas prailginti tik labai trumpam laikui -- dar metams savo egzistenciją ir laisvę. Vieneri metai tautos gyvenimo tėkmėje tai tik akimirka, gi moralinis smūgis ir tautos pasitikėjimo ir stangrumo gniuždymas nors neapskaičiuojamas, bet aiškus ir su savi mi nečantis kitus prastus padarinius.

Lietuvai nesutikus Hitlerio ultimatumą priimti, naciai be abejo būtų jėga užėmę Klaipėdos kraštą. Ar būtų eję toliau, kaip įsakmiai grasino, ir paėmę visą Lietuvą savo "protektoratą", neįmanoma atspėti. Tuo metu gal ir ne, nes jie dar nebuvo pasiruošę labiau gadinti savo santykių su Rusija, o antrą vertus, drauge su ultimatumu patys pasiūlė "nuolaidą", Klaipėdos uoste suteikdami Lietuvai specialią zoną mūsų prekybos ir ekonomijos interesams tenkinti.

Griežtas ir gal kruvinas Lietuvos pasipriešinimas hitlerizmui, be abejo, mūsų nepriklausomybės sūtemas būtų paskubinęs, bet blogiausiu atveju tik vieneriais metais. Tačiau lietuvių tautos prestižą ir Lietuvos vaidmenį rytuose Europoje toks mūsų tautos ryžtingumas būtų tik ryškiai sustiprins. Taip pat savaimė aišku, kad jis būtų sudaręs

GERIAUSIAI PAILSĖTI PER ATOSTOGAS GARSIAJE
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parko. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Visa tai suteiks Jums tikrą poilsį ir sustiprins sveikatą, todėl visi maloniai kviečiami atvykti praleisti savo atostogas.

Vila AUDRONĖ jau atidaryta ir priima svečius vasarajimui. Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ. Mrs. M. Jansonas, 87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655, telef. 428-8425.

mūsų tautai kitokį "likimą" ir greičiausia kitaip fasonavęs vėlesnius santykius su Rusija. Bolševikinė okupacija Lietuvoje būtų prasidėjusi ne 1940 metais, bet tik 1944 metais, ir ar jos forma būtų lygiai ta pati, kaip yra dabartinė, ir kaip Lietuvos klausimas būtų nuspręstas Jaltoje, šiandien per vėlu ir tuščia spekuliuoti.

Taigi, didysis karas ir didieji bandymai atėjo mums pačiu blogiausiu laiku. Po dviejų dešimtmečių sveiko ūgio ir brandimo Lietuvos valstybinis kūnas buvo sužalotas, tauta du kartus brutaliai paniekinta, jos moralė sužeista, rezistencinis ryžtas nustelbtas, per du dešimtmečius nusistovėjęs jos geopolitinės laikysenos pastatas iš pamatų suardytas. Šviesesnio rytojaus laukimas būtų buvęs daugiau, negu vaikiškas optimizmas.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

ANTONIANUM -- 1965. Gražiausias ir vaizdžiausias Tėvų Pranciškonų leidinys apie jų laikomos lietuvių berniukų gimnazijos darbus ir laimėjimus. 48 psl. žurnalo formato leidinys vaizdais, moksleivių ir jų mokytojų straipsniais, geriausiai bet kas patiekia tos lietuvių švietimo institucijos gyvenimo, jų siekių ir laimėjimų vaizdą.

"Jaunimas yra nepalyginamai brangesnis už pinigą", įvade sako Tėvas L. Andriekus, OFM, gimn. rektorius. Ir iš tikrųjų, jei pinigais būtų lemiamu veiksmu, tos gimnazijos iš viso nebūtų. Tuo tarpu ji veikia, su nuostoliais... Bet ji veikia.

Vysk. Pr. Brazys, MIC, Anto-

nianum skirtingame žodyje taria, jog Tėvų Pranciškonų vedama Šv. Antano gimnazija Kennebunkporte yra "didelis šviesulys Amerikos lietuvių padangėje. Lietuvių kilmės jaunuoliai išmoka joje ne tik lietuviškai kalbėti ir melstis, bet ir mylėti savo tėvus su visa jų preitimi ir istorija. Tai yra labai svarbu, nes žmogus be praeities būtų žmogus be gilesnės individualybės, be šaknų, be vėjo. Kaip paukštį atskiriame iš jo žiulbėjimo, taip ir kiekvieną tautą iš jos kalbos. Štai kodėl taip brangu šią mūsų dienomis jau taip retą įstaiigą ir linkni nepalsti visiems, kurie ant savo rankų ją neša".

Gimnazija, be abejo, džiaugiasi kiekviena jai palankiu žodžiu. O kas lieka, jei ne džiaugtis. Juk ta gimnazija, kaip retas, labai retas, baravykas išaugo lietuvių kelmynė, tang "baravykas" ir liks retu, brangintinu ir globotinu augalu, kol jis bus švarus, intrigų ir varžybų nepalies-

tas. Berniukus auginą lietuviai tėvai turėję užsisakyti Antonianum ir susipažinti su tos gimnazijos veikla ir gyvenimu. Jei neklystam, tą leidinį galima užsisakyti šiuo adresu: Franciscan Fathers, Kennebunkport, Maine.

Taip atrodo žmogus, kuris neskaito laikraščio!

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite
"69" MENO GALERIJĄ
VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ
KAILIŲ PREKYBĄ
IVAIRŲS KAILIAI
"SPARTA" atstovybė
RADIJO, RAŠOMOS IR
SKAČIAVIMO MAŠINOS
MUZIKOS NAMUS
PIANAI IR VARGONAI
Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505
Sav. STASYS ORENTAS
2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

AURELIJA BALASAITIENĖ
KELIONĖ Į NIEKUR
Novelė

(14)

Argi jis iš tiesų yra nustojęs bet kokio žmogiško smalsumo? Palūžta manyje paskutinės atsparos. Visvien, kaip beiešit, aš neišvažiuosiu iš jo namų nepasisakęs, kas esu. Dar ir dar daugiau...

— Kunige, mano pavardė ne tikra. Tik vardas. Aš ne Steponas Petratis. Aš esu dailininkas Steponas Gailius.

Nuo krutinės krinta akmuo.

— Gailius? — sustoja klebonas ir atsigrežia į mane su malonia nuostaba nuo ilgo pasivaikščiojimo paraudusiame veide. — Pameluociau, jei sakysčiau atspėjus tamsios tikrą pavardę, bet aš buvau visiškai arti tiesos. Tamsa man neatrodė kaip "paprastas sekmadienio teplo riūs". Tokio nepaprasto žmogaus savo kuklioje pastogėje tikrai nesitiekėjau.

Jaučiu jo tone iki šiol nepastebėtą pagarbą. Bet jis nesistebi, kodėl aš taip ilgai tylėjau, kodėl slėpiau savo pavardę.

— Esu begaliniai pagerbtas. O tamstos inkognito priežastys man visiškai nesvarbios. Greičiausiai, kad pats nuo savo garso bėgate. Juk ir jums reikia pailsėti.

"Nekaltam viskas nekaltas", galvoju ir nežinau, ką atsakyti. Bet ar jis nejaucia, kad mano inkognito tai nėra paprastas poilsio ieškojimas? Ar jis nenujaucia mano neramios sąžinės, kurią slepiu savo nuolat nuleistose akys?

— Ar jūs įsivaizduojate, kad aš turiu net devynis

jūsų portretų atvirukus. Nelengva buvo gauti, nes tamsa, kiek žinau, gerokai paskutiniu metu buvotė užklūvęs užsienyje. Skačiau apie parodas Paryžiuje ir Berlyne. — Mosikuodamas lazda su beveik vaikišku entuziazmu džiaugiasi klebonas, nekreipdamas dėmesio į mano tylėjimą.

— Steponas Gailius, kuriam teikiate tiek daug garbės savo dėmesiu, ir aš — tai dvi skirtingos asmenybės. Mano asmuo jokios pagarbos nei jokio dėmesio neužsitarnauja. Ir ne poilsiui, ir ne nuo garbės bėgu. Aš slepiuosi, kaip skalikų persekiojama lapė. — Girdžiu savo žodžius, taip stebėtinai paprastai skambančius. Ar girdžiu nuo kalinio kojų krentant grandines? Bet laisvė tili... Jis vėl žiūri į mane be nuostabos, daug mačiusiomis ir viską suprantančiomis akimis. Jei turėčiau dabar anglies ir popierio, pagaučiau jo akių išraišką. Norėčiau bėgti tekinas į mano kuklų svečio kambarį, kad vaizduotėje ne išblanktų vaizdas. Žinau, kad to negaliu padaryti. Turiu būti išlaikytas, mandagus, ir tęsti pradėtą pasikalbėjimą. Jaučiuosi einas bedugnės krantu.

— Kuklumas yra didelio žmogaus dorybė, — tęsia klebonas toliau. — Nepraraskite jo, kad tobulejimui neužkirstumėte kelio.

Ir vėl jo neišsamišamas tikėjimas žmogumi verčia mane pajusti mano begalinę menkystę. Ar turiu teisę dabar jį nuvilti ir papasakoti jam savo tikrąją kelionės priežastį?

— ...reikalingas tamstai poilsis. Gal turėtumėte pabūti vienas. Aš eisiu dar Jurgaičius aplankyti, — nelaukdamas mano atsakymo, klebonas sugreitino žingsnius stauro pievos takelio kryptimi, kurio gale stovėjo šiaudiniu stogu dengtas namelis ir keli apleisti ūkio trobėsiai. — Iki pasimatymo! — dar pamojęs draugiškai ranka, skubėjo toliau.

* * *

Pietūs praėjo paprastai, be jokių asmeniškų kalbų, nes netikėtai pietums pakviestas jaunas, džiovininko iš-

vaizdos vikaras, bandė įtikinti kleboną, kad, esą, reikalinga organizuoti jaunimą, steigti jaunųjų ūkininkų ratelius, kooperatyvą... Pusiau klausiausi judviejų kalbų, daugiausiai dar gyvendamas nutraukto pasikalbėjimo įspūdziais. Po pietų nuėjau į savo kambarį ir nepajutau, kaip miegas užmerkė mano akis. Po ilgo laiko pabudęs, nusukubėjau į valgomąjį, kuriame radau laikraščius bevarantį Vytautą. Pamatęs mane, pašoko nuo kėdės.

— Pone Vytautai, — skubėjau pradėti pokalbį, — aš turiu tamstos atsiprašyti už savo nepateisinamą elgesį ir tamstos ir kunigo klebono atžvilgiu. Aš ne Steponas Petratis, bet Steponas Gailius. Įsibroviau į jūsų pastogę svetima pavarde ir dabar jaučiuosi be galo nusikaltęs, — tiesiu ranką, lyg norėčiau iš naujo susipažinti. Vytautas spaudžia stipriai dešinę ir žiūri į mane su neslepia nuostaba:

— Kokia garbė! Kaip gi aš tamstos iš karto nepažinau. Kažkas man jumyse atrodė pažįstamo, bet niekaip negalėjau prisiminti, kur jus galėčiau būti matęs. Dabar žinau — jūs pasikeitęs. Iš vienos pusės — jaunesnis, bet ir savotiškai vyresnis. Atsimenu jūsų garsią barzdėlę, kurios dabar nebeturite... Tokie dalykai labai keičia žmogų. Aš dar buvau fukkas, kai jūs atvažiavote iš Paryžiaus savo parodos atidaryti. Tada man atrodė toks neprieinamas, toks nepakenčiamas garsus... Ar gi kada būčiau galėjęs pagalvoti, kad jūs būsite taip arti manęs?

Dar prieš labai trumpą laiką tokia kalba būtų man labai patikusi... Dabar man nejauku. Taip, jie pastebėjo, kad nebeturiu barzdos... Erika, tai tau aš paaukojau savo išvaizdą, tavo užgaidos reikalaujamas... Keista, apie Eriką negalvoju paskutines kelias valandas... Tarpduryje pasirodo klebonas.

— Dėde, ar jūs žinote, kokį nepaprastą svečių turime? — klausia Vytautas.

— Žinau, žinau, bet man atrodo, kad gal geriau gerbkime pono Gailiaus inkognito ir mums tepasilieka jis ponu Petraičiu, nebent jis pats to nenorėtų. (Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Pašto viršininkas Nelson E. Sundermeier, praneša, kad ryšium su JAV Nepriklausomybės švente — Liepos 4 d., pašto įstaigos neveiks ir paštas nebus pristatinėjamas pirmadienį, liepos 5 d.

JAV PREZIDENTO PADĖKA LIETUVIŲ SALĖS BENDROVEI

Lietuvių Salės Bendrovės ir Lietuvių Klubu vadovybė, rūpindamosi savais tiesioginiais reikalais, neužmiršta ir Clevelando lietuvių visuomeniniai kultūrinių bei politinių problemų. Lietuvių Salės Bendrovės akcininkų ir Lietuvių Klubu narių metiniame susirinkime buvo priimtas nutarimas pasiųsti sveikinimą JAV prezidentui L. Johnsonui už jo tvirtą laikyseną kovojant su komunistine agresija Vietname ir ryžtingą akciją sustabdant tokią pat komunistų agresiją Dominikų Respublikoje.

Neseniai, Lietuvių Salės Bendrovės ir Lietuvių Klubu prezidentas Zenonas Dučmanas gavo laišką iš Valstybės Departamentu,

kuriame prezidento L. Johnsono vardu dėkojama už pareikštus sveikinimus ir pritarimą jo veiksmams Vietname ir Dominikų Respublikoje.

• Adv. Julius Smetona savo laišku CBS televizijos stočiai New Yorke reagavo dėl programos "30 days in Santo Domingo" pranešėjo Charles Kuralt pastangų diskredituoti prez. Johnsono politiką, neįžiūrint tame krašte įvykusio sukilimo metu jokių komunistų pastangų. Pagal Ch. Kuralt, "mes veikėme per greit ir per stipriai", tuo būdu sulaužant įstatymus.

Adv. Julius Smetona savo laiške ir klausia, ar JAV įkūrėjai ir kovotojai nesulaužė įstatymų sukildami prieš britus? Teoretiskai taip. Tačiau be tokio "įstatymų sulaužymo" šiandien nebūtų Amerikos.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į V. Giedraitį tel. 944-6835.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LIEPOS 4 D. SLA 14 Kuopos vasaros pobūvis kuopos nariams ir svečiams Čiurlionio Ansamblio sodelyje.

LIEPOS 11 D., sekmadienį, Lietuvių Budžių plaukiojimo diena prie Neff Rd, prieplaukos.

RUGSĖJO 12 D. Katalikų Moterų S-gos 35 metų sukakties progą banketas Naujosios Parapijos salėje.

RUGSĖJO 25 D. Dirvos ruošiamas banketas - balius šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 2 D. Neringos ir Pilenų tuntų tėvų komitetų rengiamas balius šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 16 D. Čiurlionio Ansamblio balius.

SPALIO 17 D. Pietūs, Rengia Vysk. M. Valančiaus mokyklos tėvų k-tas.

SPALIO 23 D. šv. Kazimiero liet. mokyklos parengimas.

SPALIO 24 Kristaus Karaliaus minėjimas Naujosios Parapijos salėje.

SPALIO 30 D. Lithuanian Village Bendrovės tradicinis metinis balius Lietuvių salėje.

SPALIO 31 D. tradicinė vakarienė Naujosios Parapijos salėje.

LAPKRIČIO 6 D. Vakaras jaunimui, Rengia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

LAPKRIČIO 27 D. Lietuvos Karuomenės šventės minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje, Rengia L.V.S. Ramovė.

GRUODŽIO 26 D. Kalėdų Eglutė, Ruošia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

GRUODŽIO 31 D. Tradicinis Lietuvių Bendruomenės Naujųjų Metų sutikimas, šv. Jurgio parapijos salėje.

1965 m.

SAUSIO 9 D. šv. Kazimiero liet. mokyklos eglutė.

VASARIO 6 D. Ateities klubo balius.

VASARIO 19 D. šv. Kazimiero liet. mokyklos parengimas.

VASARIO 20 D. -- Pietūs, Rengia Vysk. M. Valančiaus mokyklos tėvų k-tas. Pelnas "Aukuro" ansamblio išvykoms paremti.

BALANDŽIO 3 D. "Aukuro" ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 16 D. Vysk. M. Valančiaus mokyklos abiturientų, tėvų ir rėmėjų balius.

BALANDŽIO 17 D. Margučių ridinėjimas, Ruošia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

GEGUŽĖS 8 D. Motinos Dienos minėjimas, Ruošia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

BIRŽELIO 19 D. Gegužinė, Ruošia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

MŪRINIS NAMAS,

3 miegamieji, užbaigtas pramogų kambarys, namas ištisai vėsinamas. Brathel rajone. Parduoda savininkas.

Tel. 1-7062 arba MU 1-6090. (68-73)

OPPORTUNITY

For a future with a well known Midwest Manufacturing Firm. We are now offering exclusive distributorships for a patented product. No competition. Factory trained personnel will assist you in setting up a tried and proven advertising and merchandising program. 100% mark up. Investment guaranteed. Minimum investment \$1,000. Maximum \$14,000. All replies confidential. For information write Director of Marketing, P. O. Box 14049, St. Louis, Missouri 63178.

UNITED MARKETING COMPANY

6286 Bartmer Avenue
St. Louis, Mo. 63130
(70-83)

Veliolis E. Skujenieks

Emilio Skujenieko atminčiai

A. Mikoliūnas

Lėvens ir Svalios santakoje išsidėstęs nemažas žiaurės Lietuvos miestelis Pasvalys. Nors geografinė, gamtos ir savo istorine praeitimi Pasvalys galėjo virsti stambiu centru, bet būdamas pakelyje tarp Panevėžio ir Rygos ir, tik tikinčių gyvenamas, neturėjo progos plėstis ir didėti. Bet tai buvo šviesus centras. Iš šių apylinkių kilo visa Vileišių giminė ir daug mūsų jaunesnės inteligentijos kartos.

Šiame miestelyje 1921 metais (tada Pasvalys buvo net apskrities centru) teko susipažinti jauną ilgaplaukį, latvišką akcentu kalbantį, mokytoją Emilį Skujenieką. Tais metais Pasvaly įsteigėm jaunimo draugiją "Vairas". Tikrumoje tai nebuvo nauja organizacija, nes jau caro laikais tokią draugiją nelegaliai veikė. Kas buvo tos draugijos atgaivinimo iniciatoriai, šiandien sunku prisiminti, bet žinau, kad buvo daug entuziazmo ir pritarimo jaunimo tarpe.

Emilis mokytojavo kažkur netoli Pasvalio ir tuoj įsijungė tos draugijos veiklą. Jis jau tuomet buvo pradėjęs rašinėti ir jo eilėraščiai patekdavo į spaudą, todėl jis mums daug talkininkavo pradėjus leisti laikraštuką "Aušrelė". Kadangi nei vienas iš mūsų nenorėjom imtis atsakomybės būti to laikraštuko redaktorium, tat sudarėm "redakcinę kolegiją". Vienu iš tos "redakcinės kolegijos" nariu buvo ir Emilis.

Neilgas buvo mūsų to laikraščio amžius. Susilaukėm pagyrimo, bet buvo ir smarkios kritikos, ypač kalbos požiūriu. Gal ir kritikos paveikti, o ir finansiniai neperstipriausiai jautėmės, nes vokiškoji markė nuėjo niekais ir atsirado savas brangus pinigais litas, nutraukęs laikraščio gyvavimo siūlą galutinai. Bet pačios jaunimo organizacijos veikla nesustojo ir net buvo įsteigta keletas Vairo d-jos skyrių kitose Biržų-Pasvalio apskrityse vietovėse Emilio ir kitų mokytojų iniciatyva.

Emilis buvo pašauktas atlikti karinę prilevę, rodos, 1 pėstininkų pulke ir po to iš Lietuvos jis išnyko. Tik apie 1930 metus, vartydamas latvių savaitinį žurnalą Atpūta (Poilsis) vėl užtikau Emilio kūrybą. Bet artimesnių ryšių neužmezgėm, kol atsiradom šiame krašte. Kartą buvom susitikę Vokietijoje kažkokiam suvažiavime. Nors ir gyvendamas Rygoje Emilis ne tik neužmiršo Lietuvos, bet jau tada dalyvavo lietuvių - latvių susiartinimo veikloje ir supažindindavo latvių visuomenę su lietuvių autorių kūryba, versdamas poeziją ir prozą ir rašydamas straipsnius apie Krėvę, Putiną ir k.

1950 metais atvykęs į šį kraštą iš tuometinio Dirvos redaktoriaus sužinojau, kad Emilis ruo-

šiasi irgi atvykti. Netikėtai susitikom fabrike. Nespėjęs nei apšilti Emilis jau planavo veiklą Clevelande tarp lietuvių ir latvių. Kaip buvęs Lietuvių - Latvių Vienybės centro valdybos narys ir tos Vienybės atstovų suvažiavimo 1948 metais išrinktas garbės nariu, jis tuoj ėmėsi organizuoti tos organizacijos Clevelando skyrių. Į skyrių buvo įtraukti nariais buvę organizacijos Lietuvoje bei Latvijoje ir Vokietijoje (gyd. gen. Vl. Nagius, inž. dr. Alg. Nasvytis) ir daugelis naujų narių lietuvių ir latvių. Viskas vyko sklandžiai ir atrodė, kad tas lietuvių - latvių suartėjimas nemažės, bet plėsis ir glėsis. Visur spiritus movens buvo Emilis. Jis žinoma, pirmininkavo ir mūsų skyriui. Bet pamažu ir lietuviai ir latviai pradėjo geriau įsikurti, išsiskirstė plačiai po visą miestą ir mūsų "vienybinių" veikla pakriko. Vis dar ruošėmės atgaivinti lietuvių - latvių bendradarbiavimą Clevelande, ypač po to, kada Chicagos laikraštininkai sumanė įsteigti lietuvių - latvių vienybės draugiją. Bet Emilis jau buvo ligos pakirstas.

Emilis ir Clevelande neapsiribojo tik "vienybinių" veikla. Jis aktyviai dalyvavo ir lietuvių ir latvių organizacijų veikloje. Pats rašė ir vertė iš lietuvių kalbos į latvių ir atvirkščiai daugelio žymesniųjų autorių kūrybą, režisavo ir pats vaidino savo parašytuose ir kitų dramaturgų jo verstuose pastatymuose ir intensyviai vertė lietuvių rašytojų kūrinius į latvių kalbą. Tuo būdu latvių visuomenė buvo supažindinta su geriausiais lietuvių rašytojų veikalais.

Gal ir gerai, kad Emilis savo laiku pasitraukė iš Lietuvos į Rygą. Ten dirbdamas laikraščio ir žurnalų redakcijose turėjo progą pagilinti savo bendrą išsilavinimą, susipažinti su pasauline literatūra ir kartu pasitarnauti savo antrajai tėvynei Lietuvai, kurią jis nemažiau mylėjo negu kuris nors kitas geras lietuvis.

Emilis Skujenieks, gimęs 1903 metais birželio mėn. 26 d. Bauskėje, už poros savaitių būtų šventęs savo 62 gimtadienį.

Emilis Skujenieks, po ilgos ir sunkios ligos mirė Clevelande birželio mėn. 11 d. Palaidotas birželio mėn. 15 d. Kalvarijos kapinėse.

Sudiev, Emili. O gal iki pasimatymo?

PABALTIEČIŲ SPORTO VARŽYBOS

1965 m. š. Amerikos Pabaltiečių Lengvosios Atletikos, Plaukymo ir Futbolo (Soccer) Pirmenybės įvyks 1965 m. liepos 17-18 d., Lakewood, New Jersey. Ši vietovė yra apie 50 mylių į pietus nuo New Yorko.

Pirmenybės vykdys estai. Lengvojoje atletikoje ir plaukyme varžybų programa apims beveik visas reguliarias rungtis.

Futbolas (soccer) bus vykdomas tik vyrų klasėje, kur kiekvieną tautybę atstovaus reprezentacinė rinktinė. Futbolas bus prarastas vieno minuso sistema. Šeštadienį, liepos 17 d. lietuviai žais su estais, Sekmadienį, perietų metų nugalėtojai-latviai žais prieš lietuvių - estų laimėtoja dėl meistro titulo.

Lengvoji atletika ir futbolas vyks Lakewood High School Stadione. Plaukymo varžybos bus prarastos pulkime Farmingdale Swimming Club 25 m baseine, apie 12 mylių nuo Lakewood.

Varžybų tvarkaraštis: ŠEŠTADIENI, LIEPOS 17 D.: 11:00 AM - 4:00 PM Lengv. atletika; 4:00 PM Futbolas: lietuviai - estai; 6:30 PM - plaukymas; vakare -- susipažinimo vakaras ir šokiai.

SEKMADIENI, LIEPOS 18 D.: 8:30 AM - plaukymas; 12:00 -- lengv. atletika; 3:00 PM -- Futbolo finalas:

Lengvoje atletikoje ir plaukyme dalyvių skaičius neribotas, todėl visi mūsų lengvatletai ir plaukikai kviečiami kuo gausiau šiose varžybose dalyvauti. Dalyvių registracija vykdoma per sporto klubus, arba tiesioginiai šiuo adresu, iki liepos 7 d.: A. Bielskus, 15321 Lake Shore Blvd., Cleveland, Ohio 44110 (Telefonas 486-6177).

Smulkesnės informacijos ir registracijos blankai gaunami sporto klubuose arba aukščiau nurodytu adresu.

Lietuvių visuomenė iš New Jersey bei New Yorko apylinkių kviečiama į varžybas kuo gausiau atsilankyti ir suteikti moralinę paramą mūsų šioms sportinėms.

PSF Lietuvių Sekcijos K-tas

Skaityk ir platink
DIRVĄ

NERIZIKUOKITE PALIKTI SAVO GIMINĖS BE DOVANŲ

nepatikrindami ar yra įgaliojama firma, kuri priima iš Jūsų dovanoms užsakymus.

ISIDĖMĖKITE: Kad tik

PODAROGIFTS, Inc.

220 Park Avenue South,

New York, N. Y. 10003

Telefonas 228-9547

yra vienintelė firma JAV-bėse, kuri turi VNEŠPOSYLTORG įgaliojimą priimti sovietiško gaminių užsakymus dovanoms Jūsų giminėms. Ko tik norite: AUTOMOBILIAI, DVIRAČIAI, RADIO PRIIMTUVAI, ŠALDYTUVAI, LAIKRODŽIAI, AUDINIAI, ir daug kitokių prekių pristatoma gavėjui į jo gyvenamą vietą laike 20-40 dienų. DIDŽIULIS PASIRINKIMAS DELIKATESŲ IR MAISTO SIUNTINIŲ

— K E L I A L A P I A I —

į kurortus — sanatorijas su mineraliniais vandenimis Kaukaze, Kryme, Rygos pajūryje. Odesos gydymo sukurto natūraliuosius pakraščius ir kitur.

UŽEIKITE Į MŪSŲ SALE, KURIOJE IŠSTATYTI DAIKTAI APŽIŪRĖJIMUI IR PASIRINKITE DOVANĄ SAVO GIMINĖMS.

Reikalaukite iliustruotų katalogų.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Dirva, ryšium su JAV Nepriklausomybės švente — Liepės 4, kuri nukeliama į pirmadienį, nepasirodys su savo pirmadienio laida.

Po to, pagal Vilties draugijos narių suvažiavimo nutarimą, liepos ir rugpjūčio mėn. dėl tarnautojų atostogų, Dirva išeis du kartu į savaitę.

KORP. NEO-LITHUANIA STOVYKLA IR SUVAŽIAVIMAS

Korp. Neo-Lithuania vasaros stovykla šiais metais įvyks nuo rugpjūčio 28 d. iki rugsėjo 6 d. Rex Terrace resort on Elk Lake, Alden, Michigan. Tai yra labai graži ir erdvi vieta — lodge ir trylikos kabinų su visais patogumais, sporto aikštės, motorlaiviai ir t.t. Kaina stovyklautojams 7 dol., svečiams savaitgalyje — 8 dol. dienai plus 4' mokesčių.

Vyr. Valdybos pavedimu stovyklą organizuoja Detroito neolithuanai.

Ten pat rugsėjo 4-tą ir 5-tą dienomis yra šaukiamas Korp. Neo-Lithuania suvažiavimas.

Visi korporantai yra prašomi atitinkamai sutvarkyti savo vasaros darbus bei atostogas, kad kuo skaitlingiausiai galėtų dalyvauti stovykloje ir suvažiavime.

Korp. Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

LOS ANGELES

LIETUVIŲ DIENA

1965 m. birželio 20 d. vyko Lietuvių Dienos, prasidėjusios bažnytinėmis pamaldomis šv. Kazimiero parapijoje.

Po pamaldų parapijos mokyklų patalpose buvo atidaryta Adomo Gaidiko dailės kūrinių paroda, kurioje dalyvavo ir tų kūrinių autorius.

Parodos atidarymą labai gražią kalbą pasakė poetas Bernardas Brazdžionis, stipriai pagyvindamas jau esamą susidomėjimą paroda. Koncertinė Lietuvių Dienos programos dalis vyko kaimyninėje Marshall High School auditorijoje, kurią užpildė tiksliai asmenų, atvykusių net iš Los Angeles, bet iš Chicago, New Yorko ir kitų vietų.

Koncertas pradėtas Amerikos himnu, kurį pagiedojo solistas Rimantas Dabšys, fortepionu skambinant komp. Br. Budriūnui. Buvo keli sveikinimai, kurių tarpe ir Lee-Kilmontytės telegrama.

Toliau sekė dainų programa, kurią išpildė chigagiškė Dana Stankaitytė.

D. Stankaitytė ir R. Dabšys padainavo dar duetą iš operos "Likimo Galia", G. Verdi.

Gražiai ir sutartinai E. Radvenio tautinių šokių grupė pašoko Oželį, Sadutę ir Maltiną.

Po to dainavo parapijos choras diriguojamas komp. Br. Budriūno. Pabaigai, dalyvaujant ir solistei Danai Stankaitytei, buvo sudainuota "Mano Protėvių Žemė" — B. Budriūno.

Solistai — Dana Stankaitytė ir Rimantas Dabšys susilaukė nepaprasto publikos įvertinimo.

Chorui ir solistams akompanavo Raimonda Apeikytė, o programą vedė prof. dr. Elena Tumienė.

Koncerto užbaigai visi sugiedojo Lietuvos himną.

Skr. Jurandė

• Stasys Kalvaitis, buvusio Valstybinio Teatro Kaune pianistas, gyvena 730 West 31st Street, Long Beach, California 90806. Šiuo metu savo studijoje verčiasi muzikos pamokomis kartu su žmona.

VOKIETIJOJE

* TAUTVYDAS GAILIUS, Vasario 16 Gimnazijos bendrabučio vedėjas, nuo birželio 30 d. pasitraukė iš pareigų, kuriose išbuvo virš 12 metų. Gailius perėina dirbti į vieną privačią vokiečių gimnaziją ir bendrabutį.

Nauju Vasario 16 Gimnazijos berniukų bendrabučio vedėju PLB Vokietijos Krašto Valdyba paskyrė mokytoją Algirdą Palavinską.

* NORVEGŲ Krikščioniškų Jaunų Vyrų Sąjunga (CVJM-YMCA) ir šiais metais pasikvietė 15 berniukų iš Lietuvių Vasario 16 Gimnazijos vasaroti Strandheimą, apie 30 km. nuo Oslo miesto. Jau li-ti metai, kai toji tarptautinė stovykloj lietuviškai praleidžia 4 savaites savo vasaros atostogų. Vaikai išvyks liepos mėn. 10 d., o grįš rugpjūčio mėn. 11 d.

* STUTTGARTE birželio 20 d. įvyko estų, latvių ir lietuvių bendras laisvės praradimo minėjimas. Paskaitą laikė prof. dr. Erik von Silvers, meninėje dalyje rinkėsi solistė Renate Gutmann-Bertram, prof. Atis Teichmanis, pianistas Antanas Smetona ir pianistas Roman Walter. PLB V-jos krašto valdybai atstovavo jos narys E. Simonaitis.

T. BLINSTRUBAS PASITRAUKIA IŠ LIETUVIŲ FONDO

Lietuvių Fondas, sutrumpintai LF, veikia jau treji metai. Jo centras yra Chicagoje; tikslas — lietuvių švietimui, mokslui, kultūrai remti, skatinti bei ugdyti. LF pagrindinis kapitalas yra neliečiamas. Jį sudaro aukos, palikimai, paveldėjimai ir beprocentinės pasiskolos, atleidžiamas nuo mokesčių, o aukojusieji asmenys tą sumą gali nurašyti nuo savo pajamų. Todėl LF kasmet auga savo narių skaičiumi ir turto.

LF metinis suvažiavimas įvyko Chicagoje birželio 12 d. Jaunimo Centre. Jį atidarė Tarybos pirm. dr. A. Razma, pakviesdamas į prezidiumą dr. G. Baluką ir St. Barzduką, o sekr. T. Meškauską, J. Eimkūną ir A. Rugytę. LF sveikino: Lietuvos atst. Washington J. Kajeckas, vysk. V. Brizgys, gen. kons. dr. P. Daužvardis, JAV CV LB pirm. J. Jasaitis, LB Chicago Apyg. pirm. Br. Nainys, Lituanus žurn. vardu — dr. T. Remeikis, Draugo red. vardu — kun. Pr. Garšva, Naujienų — Alg. Pužauskas, Jaunimo Centro — kun. J. Kubilius, PLB — St. Barzdukas.

Pranešimą apie LF Tarybos veiklą padarė dr. A. Razma. Jisai plačiau palietė visas darbo sritis, sėkmingą veiklą metų bėgyje ir gautą kapitalo prieauglį. Be to, jisai išvardino įvairius asmenis ir talkininkus, įskaitant ir pačią LF valdybą, kurie prie to didelio ir reikšmingo darbo prisidėjo, reikšdamas visiems nuoširdžią padėką. Jo nuomone, Tarybos darbas buvęs gana sklandus, o pasitaikiusieji nesklundimai ateityje bus pašalinami.

LF valdybos pirm. T. Blinstrubas padarė valdybos darbo veiklos apyskaitą. Jisai šiose pareigose išbuvo trejus metus, bet baigdamas pareiškė, kad iš valdybos pasitraukia ir toliau nekandidatuos.

Iš ALT veiklos

1965 m. birželio mėn. 18 d. Chicagoje, įvyko ALT Valdybos posėdis.

Pirmininkas L. Šimutis painformavo Valdybą apie atliktus gegužės — birželio mėnesių bėgyje darbus: buvo paruošta ir duota atitinkami nurodymai ALT skyriams ir bendradarbiaujančioms organizacijoms reikšti protestus teisėtoms priemonėms dėl Lietuvos ir kitų dviejų Baltijos kraštų okupacijos. Viešose susirinkimuose, minint žiauriausios bolševikų okupacijos 25 metų sukaktį Lietuvoje, atatinamomis rezoliucijomis prašyta JAV vyriausybės dėti pastangas paskubinti Lietuvai ir kitoms Baltijos valstybėms grąžinti laisvę.

Drauge su latviais ir estais buvo išrūpinta JAV Kongrese š. m. birželio 14 d. "Pabaltijo diena" (Baltic Day). Ta proga eilė kongresmanų ir senatorių pasakė reikšmingų kalbų, iškeliančių vilčių, kad tiems kraštams bus tikrai neabejotinai grąžinta laisvė.

ALT pastangomis Užsienio Komitete prie JAV Atstovų Buto apie Lietuvos pavergimą ir dabartinę jos būklę sovietinių okupantų vergijoje liudijo gegužės mėn. 18 d. kongresmanas W. T. Murphy. Jis įteikė komitetui platų ALT pirmininko L. Šimučio pareiškimą, patvirtindamas iš savo pusės neabejotinai klaidingą sovietų okupacinę politiką.

W. T. Murphy kalbą ir ALT Pirmininko L. Šimučio pareiškimas yra užprotokuluotas ir paskelbtas to komiteto leidinyje "Hearings before the Subcommittee on Europe Committee on Foreign Affairs House of Representatives".

ALT padarė žygius Senato Užsienio Reikalų Komitete, kad sprendžiant Konsularinės sutarties patvirtinimo klausimą tarp JAV ir Sovietų Sąjungos, būtų atsižvelgta į Lietuvos reikalus ir nepažeistas jos suverenumas tarptautinėje padėtyje.

Tuo klausimu gautas Senato Užsienio Komiteto pranešimas, kad svarstant šį reikalą bus pakviesti liudyti ALT atstovai.

Prie to jau yra pasirodžiusi ir ALT pasiųs liudyti savo atstovą bei įteiks memorandumą visiems komiteto nariams kalbamui klausimu.

ALT taip pat kreipėsi į "Amerikos Balso" (Voice of America) vyr. direktorių Mr. Rovana, prašydama rekorduoti ir perduoti

šių į jokių valdomus organus. Jisai pranešė apie LF narių skaičių, vietas, davė įvairių statistinių davinių, palyginimų, sugrupavimų. Iš jo kalbos paaiškėjo LF pilna veikla ir kaip ji pasiskirstyta JAV. LF jau turi \$183,176.06. Tik pereinamaisiais LF priaugo \$44,500. Dabar iš viso yra LF 709 nariai. Valdyboje trejus metus išdirbo: dr. Vl. Šimaitis, kaip išdininkas, St. Rauckinas — sekretorius, inf. ved. J. Vaičiūnas. Paskutinius metus atėjo Br. Liskus, Pirm. dėkojo spaudai, radijai ir asmenims, kurie stipriai parėmė LF idėją kalbomis ir straipsniais. Kvietė stiprinti vaju, o ypač per LB Apylinkes ir organizuojamus komitetus stipresniam veikimui ir LF augimui. Visuomenę reikia asmeniškai aplankyti ir įtikinti LF reikšmę ir jo parėmimu.

Investicijų komisijos vardu kalbėjo dr. B. Poškus, nurodądamas visokių galimybių kapitalą tinkamai panaudoti. Dabar pinigai guli 17 bankų su mažu procentu. Pareiškė, kad \$5000.00 buvo paskolinti knygų leidimui su stipria garantija.

Išd. dr. Vl. Šimaitis padarė pranešimą apie finansinį stovį. Perna suvažiavimo metu tikrai \$138,607.58 ct., o dabar kasa žymiai padidėjo, išvardindamas visas pajamų ir išlaidų pozicijas. Jo pranešimą patvirtino savo aktu Revizijos Komisijos vardu dr. St. Budrys.

Informacijos srities reikalais kalbėjo agr. A. Šantaras.

Trejiems metams į valdybą išrinkti: dr. Vl. Šimaitis, St. Rauckinas, A. Reklaitis, dr. J. Valaitis ir dr. E. Lenkauskas ir Rev. Komisijon — T. Meškauskas, dr. V. Tauras ir J. Bagdanavičius, A. Gintneris.

Lietuvon per radiją visus svarbesnius lietuvių gyvenimo įvykius, susirinkimus, meninius pasirodymus ir kt. Gautas teigiamas atsakymas ir Amerikos Balsas įtraukė visą tai į savo darbų planą.

ALT pastangomis buvo užsakyta ir išrūpinta iš JAV Kongreso 3,000 egzempliorių Vasario 16 d. proga pasakytų kalbų Atstovų Buto ir Senate Lietuvos okupacijos klausimu. Visas tos dienos "Congressional Record" numeris yra išimtinai paskirtas tik Lietuvos reikalui. Šis oficialus JAV Kongreso ir Senato leidinys yra ALT išsiuntinamas visai amerikiečių spaudai, bibliotekoms, universitetams, pavieniams politi-

STASYS PETRAVIČIUS, Sofijos ir inž. Alfonso Petravičių sūnus, baigė Michigano valst. universitetą Lansinge ir gavo inžinerijoje bakalauro diplomą.

Jaunasis inžinierius yra gimęs Lietuvoje, mokytis pradėjo Vokietijoje. Jo pasirinktoji mokslo sritis yra visai nauja ir šiandien labai populiari. Jis yra projektuotojas ir konstruktorius įvairių rūšių pakavimuose. Stasys Petravičius priklauso Korp! Neo-Lithuania Detroito padaliniiui ir šiuo metu yra jo pirmininku, kruopščiai dirbąs organizuojant neolituanių šios vasaros stovyklą.

J. Gaižučio nuotrauka

kams, veikėjams, lietuvių organizacijoms ir paskiriami asmenims.

Tame pat posėdyje išklaudyta Finansų sekretoriaus J. Talalo pranešimo apie ALT finansinį stovį ir kitus svarbesnius reikalus — ALT skyrių veiklą ir kt.

ALT Valdyba nutarė paskirti VLIKui 5,000 dol. paramos Lietuvos laisvinimo akcijai vykdyti. Šiais metais anksčiau jau buvo pasiūta 7,000 dol.

Posėdyje išklaudyta Pabaltijo Komiteto Švedijoje pranešimas to komiteto vadovybės — prof. B. Nerman ir prof. A. Horm apie jų sudarytą planą ir visą eilę užsimojimų kelti Lietuvos ir kitų Baltijos kraštų išlaisvinimo reikalavimus. Nutarta palaikyti su tuo Komitetu glaudžius ryšius ir drauge su VLIKu paremti jų veiklą finansiniais.

Apsvarstytas Clevelando ALT skyriaus atsišaukimo — rezoliucijos projektas "Į geros valios amerikiečius", kur keliamas Lietuvos išlaisvinimo klausimas. Nutarta priimti dėmesin ir pranešti ALT Clevelando skyriui ALT Valdybos sugestijas.

Apsvarstytas taip pat New Yorko jaunimo iniciatyvinės grupės "Lietuvių už Nepriklausomybę Laikino Vykdomojo Komiteto" kvietimas dalyvauti to Komiteto pasitarime surengti New Yorke masinę protesto demonstraciją prie Jungtinių Tautų ir kitų, reikalaujant Lietuvos išlaisvinimo.

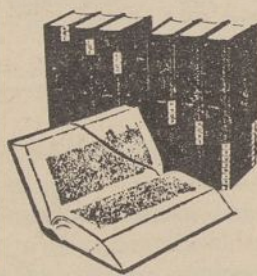
Nutarta pavesti ALT New Yorko skyriui dalyvauti šį klausimą svarstant ir sudarant žygio planą.

Metinį ALT suvažiavimą nutarta kvieisti Chicagoje spalio mėnesio pabaigoje. Darbotvarkėje ir ALT Statuto svarstymo klausimas, pagal kai kurių skyrių siūlymus.

ALT skyriai, kurių valdybos paskiečia per metinius susirinkimus, labai prašomi tuoj pranešti valdybos narių pareigas ir adresus ALT centrui.

Posėdyje dalyvavo: inž. E. Bartkus, T. Blinstrubas, dr. K. Drangelis, dr. P. Grigaitis, inž. A. Rudis, dr. Vl. Šimaitis, L. Šimutis, J. Talalas, dr. J. Valaitis ir M. Vaidyla.

Posėdžiui pirmininkavo L. Šimutis, sekretoriavo — Dr. Vl. Šimaitis.

DIRVOS PRENUMERATORIAMS PUIKI PROGA ĮSIGYTI AR PADOVANOTI LIETUVIŠKĄ KNYGĄ

TIK TRUMPAM LAIKOTARPIUI Vilties leidykla suteikia progą Dirvos prenumeratoriams papigintai įsigyti šiuos rašytojų leidinius:

Vinco Ramono — DAILININKAS RAUBA — novelės — pardavimo kaina \$3.00
Alės Rūtos — KELIAS Į KAIRĘ — premijuotas romanas \$3.00
R. Spalio — ALMA MATER — romanas \$5.00
B. Armonienės — PALIK AŠARAS MASKVOJE — atsiminimai iš Sibiro \$3.00

VISAS 4 KNYGAS PERKANT AR UŽSAKANT IŠ KARTO. MOKATE TIK 10 DOLERIŲ!

Įsidėmėkite, ta nuolaida naudojasi tik Dirvos prenumeratoriai, perką ar užsisaką nurodytas knygas per Dirvą. Be to, toji nepaprastai didelė nuolaida veiks tik labai ribotą laiką.

Patartina paskubėti ir išvardintąsias knygas skubiai įsigyti ar užsisakyti paštu, siunčiant čekį ar pašto perlaidą DIRVAI, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Ta proga per Dirvą patariame paskubėti įsigyti:

A. Merkeliio — ANTANAS SMETONA — monografija — kaina \$12.50
LAISVĖS KOVŲ DAINOS \$ 5.00
B. Armonienės — LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW (angl. laida) \$ 3.95
K. Almeno — UPE Į RYTUS, UPE Į ŠIAURĘ (2 d. romanas) tomas po \$ 3.00
A. Mackaus — CHAPEL B — poezija \$ 3.00
J. Mikuckis — DERLIAUS VAINIKAS — poezija \$ 4.00
B. Railos — IŠ PASKENDUSIO PASAULIO \$ 5.00
B. Railos — TAMSIAUSIA PRIEŠ AUSRĄ \$ 5.00

Visa eilė kitų lietuviškų knygų. Teiraukitės!

A + A

LIUDVIKAI JABLONSKIENEI

mirus, Jos dukroms LEOKADIJAI ŽVYNIENEI, VALERIJAI BANKAUSKIENEI ir jų šeimos gilią užuojautą reiškiamo

Ona ir Antanas Juodvalkiai

A + A

LIUDVIKAI JABLONSKIENEI

mirus, jos dukras p. VALERIJĄ BANKAUSKIENĘ, p. LEOKADIJĄ ŽVYNIENĘ bei kitiems giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdimė

Marta ir Henrikas Macijauskai